

บทที่ 6

ทักษะของผู้ที่ไม่ได้อยู่ในสายงานช่าง ต่อการประกอบอาชีพผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย

การวิจัยเรื่อง ทักษะต่อการประกอบอาชีพผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย เมื่อศึกษาในส่วนของผู้ที่อยู่ในสายงานช่างโดยตรง เพื่อสร้างความเข้าใจการทำงาน และข้อจำกัดในการทำงานของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากผู้ที่ไม่ได้อยู่ในสายงานช่าง ซึ่งเป็นการศึกษาความคิดเห็นจากบุคคลสาขาอาชีพต่างๆ ซึ่งมีความใกล้ชิดกับผู้สื่อข่าวโทรทัศน์พอสมควร เนื่องจากเป็นแหล่งข่าวและเคยเป็นแหล่งข่าวให้กับผู้สื่อข่าวโทรทัศน์มาแล้ว โดยได้แบ่งประเด็นการศึกษาออกเป็น 6 ประเด็น คือ

1. การทำงานของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย
2. การศึกษาของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย
3. คุณลักษณะของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย
4. จริยธรรมของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย
5. การมีองค์กรวิชาชีพ
6. แนวทางการปรับปรุงวิชาชีพผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทยให้มีมาตรฐาน

1. การทำงานของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการทำงานของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ โดยแยกออกเป็น 2

ประเด็นคือ

- 1.1 การสื่อข่าว
- 1.2 การนำเสนอข่าว

1.1 การสื่อข่าว

จากการศึกษาพบว่า การหาข่าวของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์มีหลายวิธี คือ ผู้สื่อข่าวบางส่วนหาข่าวตามที่บรรณาธิการสั่ง ซึ่งเป็นวิธีที่ปฏิบัติกันอยู่ทั่วไป แต่มีผู้สื่อข่าวโทรทัศน์อีกส่วนหนึ่งที่หาข่าว โดยมีการเตรียมประเด็นไว้ล่วงหน้า แล้วเตรียมหาข้อมูลไว้เพื่อทำข่าวดัง

กล่าว ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความกระตือรือร้นของผู้สื่อข่าว อันเป็นคุณสมบัติหนึ่งของการประกอบอาชีพนี้ รวมทั้งผู้สื่อข่าวจะต้องมีความสามารถในการกำหนดประเด็นเอง

“...มีบางส่วนทำ มีบางส่วนไม่ทำมาก่อน นักข่าวนี้มาหลายอย่าง บางคนก็มาเจาะข่าว บางคนก็มาแบบไม่รู้ใครใช้ให้มา ตั้งใจมาถามเรื่องนี้เลย มีคนใช้ให้มาเจาะข่าวเรื่องนี้ อันที่ 2 ก็มาหาข่าวทุกๆ ไปเพื่อจะเอาไปส่งข่าว ตรงนี้ก็จเรหัว ๆ ไปไม่ได้ข่าวก็ไม่ส่ง”

(อาณัติ อาภาภิรมย์, สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2543)

“...เรามักจะไต่เรื่องมาก่อนและโทรมานัดหมายว่าจะคุยเรื่องอะไร หรือเราเรียกเขามา เราอยากคุยเรื่องนี้ หรือเขาไปสัมภาษณ์บุคคลอื่นแบบประเภทไม่ค์จ้อ ไม่ได้ตั้งแถลงข่าว คำถามก็อาจจะมาจากกองบรรณาธิการข้างในว่าให้ถามอย่างนี้มาให้ได้ หรือถามอย่างนี้ดูซิว่าจะตอบยังไง บางครั้งผู้สื่อข่าวก็คิดเอง ถามเอง ก็ส่วนใหญ่ก็ไต่คำถามมาแล้วคิดมาแล้วว่าจะถามในประเด็นอะไรบ้าง นอกนั้นก็เป็นการเลื่อนไหล ตอบต่อจากที่แหล่งข่าวตอบ ผู้สื่อข่าวก็จะถามต่อเนื่องไป”

(พล.ต.ต.รณรงค์ ยิ่งยืน, สัมภาษณ์, 4 เมษายน 2543)

การทำงานของสื่อข่าวโทรทัศน์ นอกจากจะต้องแข่งกับเวลา เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์แล้ว ยังจะต้องแข่งขันระหว่างสื่อโทรทัศน์ด้วยกันอีกด้วย การสื่อข่าว และส่งข่าวด้วยความรวดเร็ว ผู้สื่อข่าวมักขาดความรอบคอบ ขาดการตรวจสอบความถูกต้อง จึงส่งผลกระทบต่อสังคมและบุคคลในที่สุด นับเป็นการทำงานที่ชี้ให้เห็นว่า ผิดหลักจริยธรรมของนักข่าวในบัญญัติ 8 ประการ ของอิศรา อมันตกุล ซึ่งผู้สื่อข่าวจะต้องรายงานข่าวให้มีความถูกต้อง แม้จะต้องมีความรวดเร็วเข้ามาเป็นตัวกำหนดก็ตาม

“...สื่อในยุคข้อมูลข่าวสารปัจจุบันนี้ นอกจากจะมี ทิว ยังมี เคเบิล ทิว มี ทิวเสรีอีกอะไรเยอะแยะไปหมด อนาคตก็คงจะมีอีกหลายช่อง ผมเห็นว่าการแข่งขันจะสูงขึ้นเรื่อยๆ ข้อมูลข่าวสารนี้ต้องเร็ว คำว่าเร็ว ทันเหตุการณ์ แต่ความถูกต้องของเนื้อหาข่าวอาจจะมาทีหลัง คือเร็วไว้ก่อน นำเสนอได้เร็ว

ถูกต้อง อี! ไม่ เร็ว ทันเวลา เสนอข่าวได้ฉับไวก่อนใคร แต่ถูกต้องกับผล
กระทบที่กระทบกับสังคม หรือ กระทบต่อบุคคลนั้น บางที่ยังมองด้อยไป
นิดหนึ่ง แข่งขันกันสูง ถูกสั่งการว่าต้องเร็ว ต้องส่งข่าวก่อน มีการแย่งชิงข่าว
หรือว่าหาข่าวกันอย่างไม่คำนึงถึงความถูกต้อง) แต่ก็เห็นใจเขา (เพราะ)เป็น
งานของเขา”

(พล.ต.ต.รณรงค์ ยิ่งยืน, สัมภาษณ์, 4 เมษายน 2543)

การหาข่าวจากหน่วยงานภาครัฐ การผู้สื่อข่าวโทรทัศน์มักจะติดต่อแหล่ง
ข่าว และเดินทางไปหาข่าวที่สถานที่ราชการนั้นๆ ด้วยตัวเอง ในขณะที่การหาข่าวจากภาคเอกชน
ผู้สื่อข่าวมักได้รับเชิญจากแหล่งข่าว โดยแหล่งข่าวเป็นผู้จัดเตรียมข้อมูลไว้ให้ อย่างไรก็ตาม แม้
แหล่งข่าวจะเป็นผู้เชิญให้ไปทำข่าว แต่ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ก็จะสนใจไปทำข่าวเฉพาะประเด็นที่สำคัญ
บางประเด็น เท่านั้น

“...คือถ้าอยู่ในภาครัฐ เราถือว่า เผอญมไม่ใช่นักการเมือง เข้าไปเป็นก็ไป
เป็นนักวิชาการ ไร่เรื่องหาเสียง ผมก็ไม่ต้องหาเสียง เพราะฉะนั้นการที่เขา
มาหาผมและมาเอาข่าวจากผม ผมก็ให้ประโยชน์แก่เขา ในทัศนคติผม
เป็นอย่างนั้น เพราะฉะนั้นก็ได้เอาใจอะไรเป็นพิเศษ สิ่งที่เราให้ตอบแทน
เขาก็คือให้ข่าวที่เป็นจริง ข่าวที่ไม่บิดเบือน และเป็นข่าวที่เราคิดว่า เขาน่าจะ
ให้ข่าวแก่สังคมได้ เราก็ให้เขาไป ให้ความร่วมมือกับเขาเป็นอย่างดี ผมถือ
ว่าข่าว ถ้ามันเป็นข่าวแล้วเนี่ย ไม่ต้องแจกหมอก เดียวเขาก็มาหาเอง เพราะ
ฉะนั้นเราก็ทำงานอะไรที่มันเป็นข่าวได้ พอมาทำงานเอกชน เราก็มีเรื่องจะ
บอกเขาเยอะกว่าส่วนที่เป็นราชการ เพราะมันมาเกี่ยวกับผลได้ผลเสียของ
บริษัท เราก็อยากจะเรียกเขามา เพราะฉะนั้นเราจะวิ่งไปหาเขามากกว่า
อย่างเรื่องค่าโดยสารรถไฟฟ้าตอนที่มมีปัญหาทกับสภา กทม. ก็ต้องไปเรียก
นักข่าวมากินข่าว ซึ่งผมไม่เคยทำหรือตอนที่เป็นทางด้านราชการ แต่พอ
มาอยู่ เอกชนนี้ต้องทำ”

(อาณัติ อภาภิรมย์, สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2543)

จากการศึกษาพบว่า การหาข่าวด้วยวิธีการสัมภาษณ์แหล่งข่าว ผู้สื่อข่าว โทรทัศน์ มีคำถามสัมภาษณ์แหล่งข่าวในลักษณะเชิงคุณภาพมากขึ้น แสดงให้เห็นว่า การแบ่งสายข่าวอย่างชัดเจน ทำให้ผู้สื่อข่าวในแต่ละสายข่าวศึกษาหาข้อมูลได้อย่างเจาะลึก ส่งผลให้แนวคำถามสัมภาษณ์ซับซ้อนมากขึ้น

“...เดี๋ยวนี้ดีขึ้น เปรียบกับสมัยก่อน เช่นเรื่องการเงิน คนมาถามอาจารย์ ก็จะไม่ค่อยรู้เรื่องเท่าไร เรื่องการเงิน เรื่องหุ้น เรื่องอะไรต่างๆ ในระยะหลังเราจะเห็นว่าเขาผู้สื่อข่าวมาเป็นสายการเงิน แบ่งออกมา แล้วลักษณะคำถามก็จะมีลักษณะซับซ้อน บางทีความรู้ก็ดีขึ้น”

(สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, สัมภาษณ์, 13 กรกฎาคม 2543)

“...ผมพบว่าวัยรุ่นที่มาเขาเก่งนะ เขาจะขอยุ้ย ผมก็เล่าให้ฟัง เขาก็จะนั่งนึกไป แล้วเขาก็คิดว่าจะถามอะไร พวกนี้เก่ง เขาจะใช้วิธีหาข้อมูลก่อนแล้วค่อยถามเรา ทักษะจึงมีมากขึ้น อาจเป็นเพราะว่าผู้ใหญ่ไต่ถามก็ได้ ผมหมายถึงผู้ที่เคยเป็นผู้สื่อข่าวมาก่อน มีประสบการณ์มาก่อน เขาอาจจะบอกรุ่นน้องก็ได้ ว่าอย่างนี้ก่อนนะ อย่างนี้ก่อนนะ แล้วค่อยมา บางทีก็เจอว่าเขาเตรียมข้อมูลให้ ให้กับรุ่นน้องที่มา พักหลังจะเห็นแนวแบบนี้อยู่บ้าง...”

(วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2543)

แต่ขณะเดียวกัน แม้จะมีการแบ่งสายข่าว แต่ถ้าหากผู้สื่อข่าวขาดการมองประเด็นให้ลึก หรือมองข้ามประโยชน์ของประชาชนโดยรวม ก็จะทำให้ประเด็นการทำข่าวไม่เจาะลึก และไม่สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน

“...จำนวนไม่น้อยจะเป็นการตั้งคำถามในลักษณะที่ไม่สามารถสอดคล้องกับสถานะแวดล้อมการเปลี่ยนแปลงได้ หลายๆ ประเด็นเป็นการตั้งคำถามที่ยังไม่สอดคล้องกับวาระความจำเป็น ยกตัวอย่างง่ายๆ การทำข่าวที่วิ้งเป็นการทำข่าวที่มองในระยะสั้น เช่น NPL ดอกเบี้ย แต่ส่วนที่สำคัญที่สุดคือลักษณะของการสัมภาษณ์เหล่านี้ ควรจะมองเห็นถึงประเด็นปัญหาที่จะต้องเกี่ยวข้องกับในอนาคตด้วย ซึ่งถ้าเราไปดูต่างประเทศ เช่น สิ่งที่กำลังมี

ปัญหากับเรา วันนี้ เทสโก้ กับคาร์ฟูร์ไปเปิดที่พระราม 4 จนกระทั่ง อาเจ็ก อาแปะล้มลุกคลุกคลาน ก็เริ่มมาตั้งคำถาม เอ๊ะ! ตอนนี่เกิดอะไรขึ้น คำถามนี้ควรจะถามตั้งหลายปีมาแล้ว เพราะว่าสามารถที่จะบอกได้เลยว่า โลกมีการเปลี่ยนแปลงแบบนี้จะเกิดอะไรขึ้นในอนาคต เพราะฉะนั้นสิ่งที่อาจารย์เห็นก็คือ คุณภาพดีขึ้นจริง แต่ว่ามันยังไม่สอดคล้องกัน ลักษณะของวาระแห่งชาติทางสื่อมวลชน เพราะสื่อมวลชนไม่ใช่เพียงแต่ตอบสนองให้ประชาชนได้รู้ถึงปัจจุบันเท่านั้น แต่ควรที่จะโอดให้เขาเห็นถึงอะไรที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งในส่วนนี้คิดว่า คงต้องใช้เวลาในการปรับ”

(สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, สัมภาษณ์, 13 กรกฎาคม 2543)

แม้ว่าจะมีการแบ่งสายข่าวที่ชัดเจน แต่หากผู้สื่อข่าวได้รับการมอบหมายให้ไปทำข่าวประเด็นที่ไม่ถนัด หรือไม่ตรงกับที่เคยศึกษา หรือมีประสบการณ์มาก่อน อีกทั้งขาดการทำกรบ้าน หรือติดตามความเป็นมาของข่าวนั้น ๆ ทำให้เป็นข้อจำกัดในการทำข่าว และเกิดปัญหาในการตั้งคำถามกับแหล่งข่าว

“...พบว่าเป็นคนรุ่นใหม่ ที่ผ่านมารุ่นใหม่นี้ไม่ค่อยมีประสบการณ์ คำว่าประสบการณ์ คือประสบการณ์ในเรื่องที่เขาทำข่าว แม้ว่าเทคโนโลยีมันไกลไปมากแล้วแต่คนที่มาจะขาดประสบการณ์ในการทำข่าว แต่บุคลิกของเขาคือเป็นคนรุ่นใหม่ แต่เรื่องที่เขาจะมาทำ มันคนละเรื่องกับที่เขาเติบโตมา เช่นผู้หญิงสมัยนี้มักจะไปเรื่องแฟชั่น จะทันสมัยมาก พอมาถึงเรื่องที่เราทำมันไม่ใช่เรื่องทันสมัย มันเป็นเรื่องสถานการณ์จริง เขาจะไม่มี view (ความเห็น) น้อยในความรู้ตัวเองเลย พอไม่มี view ในความรู้ก็ไม่ว่าจะถามอะไร ผมสังเกต บางทีผมต้องตั้งคำถามให้เอง จริงๆ ผมบอกว่า เอ นื่องถามอย่างนี้ดีไหม ผมจะได้ตอบให้ได้แบบนี้ จะเห็นได้ว่าประสบการณ์ ตรงนี้ไม่มี เพราะเขาโตมาอีกแบบหนึ่ง แต่มาทำงานด้านนี้ซึ่งเป็นงานที่เขาไม่สัมผัส”

(วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2543)

“...ตอนเป็นรัฐมนตรีใหม่ๆ ต้องมาสอนนักข่าว บอกถามอย่างนี้ไม่เป็นข่าว หรือไม่ต้องมาสอนว่าเขาต้องถามอย่างไร คนใหม่ๆบางทีก็ไม่ว่าจะเรื่อง ข้อมูลก็

ไม่มี บางทีไล่ไปหาข้อมูลมาก่อนแล้วค่อยมาถาม ไม่มีข้อมูลมาก่อนเนียน
ไม่รู้ เรื่องนี้ไม่ควรจะถาม เขารู้กันมาตั้งแต่โกฏิปี (นาน) แล้ว ตัวเองก็ยังไม่
รู้เรื่องยังอุตสาห์มาถาม ต้องถามไถ่เรื่องที่เกิดขึ้นในขณะนี้ ต้องเป็นคน
ติดตามเหตุการณ์มาโดยตลอด ต้องทำการบ้าน...”

(อาณัติ อภาภิรมย์, สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2543)

ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์บางส่วน ใช้วิธีหาข่าวโดยการสัมภาษณ์คนหนึ่งเสร็จแล้ว
นำคำตอบของบุคคลนั้นไปเป็นคำถามอีกคนหนึ่ง ทำให้เกิดการโต้เถียง และเป็นข่าวขึ้นมา ซึ่ง
ลักษณะนี้ถือว่าการทำงานที่ยังไม่มีทิศทางของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ หรือเป็นความมั่งง่ายของนักข่าวที่
ไม่มีการทำการบ้านมาก่อน หรืออาจเป็นเจตนาไม่บริสุทธิ์ ต้องการให้มีการทะเลาะกัน และถ่ายทอด
การตกเป็นเครื่องมือของแหล่งข่าวข้างใดข้างหนึ่ง วิธีการหาข่าวแบบนี้จะทำให้ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์เอน
เอียงไปตามกระแส ไม่เป็นตัวของตัวเอง และยิ่งก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างแหล่งข่าวทั้งสอง
ฝ่าย ซึ่งผิดหลักจรรยาบรรณของการเป็นนักสื่อสารมวลชน

“...เราก็ต้องเสนอข่าวได้ทั้ง 2 ซีก ทั้งซีกซ้ายซีกขวา แต่ก็ไม่ควรเสนอซีก
ซ้าย ซีกขวาคนละที เพราะจะเกิดความไม่เข้าใจกัน อย่างถามคนนั้นทีคน
นี้ ที แล้วคำถามนี้เขาวางั้น มาทางนี้คำถามนี้เขาวางี้ ว่าทำนองนั้นอย่างนี้
ทางนั้นก็รู้อารมณ์ ซึ่งบางทีเขาอาจจะไม่ได้พูดอย่างนั้น หรือบางที
พูดแต่ไม่ได้หนักถึงขนาดนั้น ก็ทำให้สร้างผลกระทบต่อสังคม หรือบุคคล
ให้เกิดความไม่เข้าใจกันได้”

(พล.ต.ต.รณรงค์ ยิ่งยืน, สัมภาษณ์, 4 เมษายน 2543)

“...ประชาชนคงจะสนใจมั้ง ถ้ามีการตอบโต้กันทั้งสองฝ่าย คนนี้ก็มีความ
คิดเห็นอย่างนี้ คนนี้มีความคิดเห็นอย่างนี้ ยิ่งขัดกันยิ่งสนุกใหญ่ เราก็ไม่
ค่อยชอบ ไม่อยากให้เขาหากินโดยใช้เราเป็นเครื่องมือสร้างความขัดแย้ง
เราก็ไม่ค่อยชอบเท่าไร แต่ว่าก็หนีไม่พ้นหรอก”

(อาณัติ อภาภิรมย์, สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2543)

“...ผมว่าผมไม่ค่อยชอบ มันเหมือนเป็นการเอาจิ้งหรีดใส่กล่อง บันทึบให้

มันกัดกัน ผมว่ามันไม่ดี ที่ต่อสายแล้วผู้สื่อข่าวอยู่ตรงกลาง แล้วต่อสาย 2 คนขึ้นไป มันจะด้วยอะไรก็แล้วแต่ มันอาจจะมีคนกลุ่มหนึ่งที่ชอบใจ และ สะใจ แต่สภาพรวมๆผมว่ามันไม่ดี”

(รอง เจ้ามูลคดี, สัมภาษณ์, 1 สิงหาคม 2543)

ข้อมูลที่ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ได้จากแหล่งข่าว ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์สามารถแยกแยะได้ว่า ส่วนใดคือข้อมูล ส่วนใดคือข่าว ซึ่งแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะของผู้สื่อข่าวที่มี “จมูกไวต่อข่าว” (nose of news) ที่สามารถแยกข้อเท็จจริงที่มีคุณค่าออกจากข้อมูลที่ได้มา

“...ส่วนใหญ่ นักข่าวโทรทัศน์ที่พบ เขาใช้ได้ คือหาข้อมูลเป็นหาข้อมูล หาข่าวเป็นหาข่าว ต้องแยกแยะ พี่คิดว่าสื่อมวลชน ผู้สื่อข่าวต้องเคารพตัวเอง ต่อวิชาชีพของตัวเอง อย่างแหล่งข่าวเขาบอกว่าวันนี้คุยกันนะ ข้อมูลเบื้องต้น ก็คือคุย เพื่อให้เราเป็นฐานข้อมูลเก็บไว้ แต่ไม่ใช่เอามาเปิดเผย แต่จะมาเขียนแซวบ้างเล็กๆ น้อยๆ ไม่เป็นไร เพราะข้อมูลเบื้องต้นหลังไม่ได้นำมาเปิดเผย”

(พรทิพย์ อุทกภาชน์, สัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2543)

จากการที่สื่อโทรทัศน์มีการแข่งขันกันสูงในปัจจุบัน ทำให้การทำงานของ ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์แต่ละช่องต้องมีการแข่งขันกันไปด้วย หากผู้สื่อข่าวโทรทัศน์พลาดการทำข่าวใด ข่าวหนึ่ง ในขณะที่ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์อีกช่องหนึ่งทำข่าวนั้นมาได้ ผู้สื่อข่าวผู้นั้นจะรู้สึกว่าเป็นความผิดพลาดอย่างร้ายแรง ด้วยเหตุนี้ การทำข่าวของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์บางครั้งจึงมุ่งที่จะแสวงหาแต่ข่าว โดยมองข้ามกฎระเบียบของหน่วยงาน เช่น มีการถ่ายภาพในสถานที่หวงห้าม หรือแอบถ่ายภาพอริยาบถต่าง ๆ ของแหล่งข่าว โดยใช้เหตุผลว่า บุคคลนั้นเป็นบุคคลสาธารณะ ซึ่งจริง ๆ แล้ว ตามหลักจริยธรรมของผู้สื่อข่าว เป็นการไม่สมควรที่ผู้สื่อข่าวจะทำการเสนอเรื่องราวละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

“...เหตุการณ์ใหญ่ๆหลายรายการ ผมทราบดีว่าไม่มีทางที่สื่อไหนจะเข้าไป ได้ แต่ก็มีภาพออกสู่สาธารณชนได้ อันนี้ก็ต้องโทษหลายๆฝ่าย ว่าเขาเจาะอย่างไร อันนี้ผมก็ชื่นชมในความสามารถ แต่ว่าสื่อด้วยกันก็จะรู้สึกเสีย

ศักดิ์ศรี คนที่หาข่าวเป็นเรื่องว่าทำไมไม่ได้ ถูกตำหนิ เพราะฉะนั้นเลยต้อง
แข่งขันกันสูง บางที ผู้สื่อข่าวจะมีเป็นกลุ่มของเขาเอง เอื้อกันในระหว่าง
กลุ่ม เพราะฉะนั้นควรรักษา กฎ กติกา มารยาทของสถาบันนั้นๆ หน่วยงาน
นั้นๆ แต่ที่นี้ก็มีความรู้สึกกันว่า ถ้าเราไม่ทำอย่างนั้น คนอื่นเขาก็ทำ เพราะ
ฉะนั้นคนที่เสียมารยาท แหกกฎ แหกระเบียบ เพื่อจะได้ข่าวมา”

(พล.ต.ต.รณรงค์ ยิ่งยืน, สัมภาษณ์, 4 เมษายน 2543)

“...บุคคลเหล่านั้น ซึ่งเราบอกว่าเขาเป็นบุคคลสำคัญ เขาเป็นบุคคล
สาธารณะ เขาต้องตระหนักถึงความสำคัญของตัวเขาเอง เพราะเขาต้องเป็น
แบบอย่างของสังคมด้วย ฉะนั้นมันเป็น 2 แง่มุม สื่อนำเสนอเนี่ย ถ้ามัน
เป็นแ่งมุมที่มีผลกระทบต่อสังคมมันน่านำเสนอ ถ้าเป็นแ่งมุมที่เขาผิดๆ
พลาดๆ หรือส่วนตัวเขาที่ว่า เขาไม่น่า แต่ถ้ามองในแง่ของการทยอกล้อกัน
สนุกสนานก็แล้วไป แต่ถ้าบางมุมทำให้คนอื่นเสียหาย ทำให้เขารู้สึก เหมือน
เรานะ ถ้าเราทำอะไรผิดพลาด แล้วมีคนมาตอกย้ำ เราก็เสียใจมากขึ้น
อย่างนี้เป็นต้น”

(พรทิพย์ อุทกภาชนิ, สัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2543)

“...มันเป็นความสนใจของประชาชน ยิ่งเป็นบุคคลสาธารณะ เช่น นักการ
เมือง เขาก็แอบไปถ่าย ก็เข้าใจนะ แต่บางครั้งก็ทำเกินเลยไป เมืองไทย
ส่วนใหญ่โทรทัศน์แอบถ่าย มันไม่เหมือนช่างภาพต่างประเทศที่รุนแรงกว่า
โดยส่วนรวมยังพอรับได้ ไม่น่าเกลียด คืออยากรู้ อยากเห็น เพราะเขาเป็น
บุคคลสาธารณะ”

(อาถนติ อาภาภิรมย์, สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2543)

“...คงเป็นปัญหาที่ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในแง่ของโทรทัศน์นะครับ และก็ไม่ได้
ได้จำกัดอยู่เฉพาะในแง่ของการเสนอข่าวสารด้วย แต่ว่าอาจจะปัญหาที่
เรายังคิดไม่ทะลุในแง่ของสังคมว่า ความเป็นบุคคลของสาธารณะเนี่ยจะ
ต้องรับผิดชอบหรือเปิดเผยเกี่ยวกับเรื่องราวของตัวเองมากน้อยแค่ไหน ...
ผมไม่ค่อยเห็นด้วยกับการแอบถ่าย โดยเฉพาะที่อยู่อาศัยส่วนตัว แต่ผม

เข้าใจว่าส่วนใหญ่ไม่ได้ทำอย่างนั้น ส่วนใหญ่อาจเป็นประเด็นที่ว่ามีการ
หาหรือทางการเมืองกันข้างใน พยายามที่จะเก็บภาพที่เป็นบรรยากาศเอาไว้
ผมคิดว่าถ้าเขามีการปรึกษาหารือกันทางการเมือง อาจจะถือได้ว่าเป็นส่วน
หนึ่งที่จะมีการรายงานได้ แต่ว่าต้อง อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม”

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2543)

จากการศึกษาประเด็นการสื่อข่าวของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ สรุปได้ว่า ผู้สื่อข่าว
โทรทัศน์คุณลักษณะที่เรียกว่า “จมูกไวต่อข่าว” (nose of news) คือ สามารถแยกข้อเท็จจริงที่
เห็นว่าเป็นข่าวออกจากข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งข่าวได้ ทั้งนี้ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ มีวิธีการสื่อข่าวหลาย
วิธี คือ ส่วนหนึ่งหาข่าวตามที่บรรณาธิการสั่ง ซึ่งเป็นวิธีที่ปฏิบัติกันอยู่ทั่วไป และอีกส่วนหนึ่งมีการ
เตรียมประเด็น และหาข้อมูลไว้ล่วงหน้า ซึ่งเป็นคุณสมบัติของผู้สื่อข่าวอย่างหนึ่งที่จะต้องมีความ
กระตือรือร้น และจะต้องมีความสามารถในการกำหนดประเด็นเอง นอกจากนี้ยังพบว่า การสื่อข่าว
และส่งข่าวด้วยความรวดเร็ว ผู้สื่อข่าวมักขาดความรอบคอบ ขาดการตรวจความถูกต้อง ทำให้ส่ง
ผลกระทบต่อสังคมและบุคคล ซึ่งผิดหลักจริยธรรมของนักข่าว ที่ผู้สื่อข่าวจะต้องรายงานข่าวด้วย
ความถูกต้อง

ในการทำงานของผู้สื่อข่าว จากการศึกษายังพบด้วยว่า การแบ่งสายข่าวของ
ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์อย่างชัดเจน ทำให้ผู้สื่อข่าวมีคำถามสัมภาษณ์แหล่งข่าวในลักษณะเชิงคุณภาพ
มากขึ้น เนื่องจากผู้สื่อข่าวในแต่ละสายข่าวสามารถศึกษาหาข้อมูลตามสายข่าวที่ได้รับมอบหมายได้
อย่างเจาะลึก แต่อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการแบ่งสายข่าวเพื่อให้ผู้สื่อข่าวติดตามข่าวเป็นการเฉพาะ
ด้านแล้ว ถ้าหากผู้สื่อข่าวขาดการมองเห็นให้ลึก หรือได้รับการมอบหมายให้ไปทำข่าวประเด็นที่
ไม่ถนัด ไม่ตรงกับที่เคยศึกษามา หรือมีประสบการณ์มาก่อน อีกทั้งขาดการทำการบ้าน หรือติด
ตามความเป็นมาของข่าวนั้น ๆ ทำให้เป็นข้อจำกัดในการทำข่าว

นอกจากนี้ การที่ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์แต่ละช่องทำงานภายใต้การแข่งขันกับสื่อโทร
ทัศน์ด้วยกัน ที่มุ่งแสวงหาแต่ข่าว โดยมองข้ามกฎระเบียบของหน่วยงานที่เข้าไปทำข่าว เช่น มีการ
ถ่ายภาพในสถานที่หวงห้าม หรือแอบถ่ายภาพอิริยาบถต่าง ๆ ของแหล่งข่าว โดยใช้เหตุผลว่า
บุคคลนั้นเป็นบุคคลสาธารณะ เป็นการกระทำที่ผิดตามหลักจริยธรรมของผู้สื่อข่าว ที่เป็นการไม่
สมควรที่ผู้สื่อข่าวจะทำการเสนอเรื่องราวใด ๆ ที่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล รวมถึงอิทธิ

หนึ่งคือการทำข่าวที่สร้างความขัดแย้ง ก็เป็นการทำงานที่ผิดหลักจรรยาบรรณเช่นกัน จะเห็นได้ชัดจากกรณีการสัมภาษณ์แหล่งข่าวคนหนึ่ง เสร็จแล้วนำคำตอบของบุคคลนั้นไปเป็นคำถามอีกคนหนึ่ง ทำให้เกิดการโต้เถียง และเขียนเป็นข่าว เป็นการกระทำที่ไร้มารยาทและเจตนาไม่บริสุทธิ์

1.2 การนำเสนอ

การนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ มีการสอดแทรกความคิดเห็นของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ลงไปในเรื่องข่าว ทำให้ผู้ชมรู้สึกอึดอัด ซึ่งการกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นผิดจรรยาบรรณของการเป็นผู้สื่อข่าวอย่างร้ายแรง ทั้งนี้หากต้องการใส่ความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ ควรเป็นการแสดงความคิดเห็นจากนักวิชาการ หรือผู้รู้เรื่องนั้น ๆ เฉพาะด้าน

“...ในขณะที่ข่าวภาคเช้าบอกว่า ภาวะเศรษฐกิจไทยกระเตื้องขึ้น ใช้คำว่ากระเตื้องขึ้น เวลานำเสนอ รัฐบาลออกข่าวมาว่ามีดัชนีตัวชี้วัดหลายตัว เมื่อปริมาณการว่างงานน้อยลง หรือว่าการมีเงินเข้ามาเคลื่อนไหวในห้างสรรพสินค้ามากขึ้น เป็นตัวชี้วัดว่าเศรษฐกิจกำลังกระเตื้องขึ้น กำลังฟื้นฟู แต่ในขณะเดียวกัน ข่าววิทยุ ข่าวโทรทัศน์ เล่นแต่ว่ามันไม่ดี มันไม่ค่อยอย่างนั้น อย่างนี้ตลอดเวลา ซึ่งนี่คือการเสนอข่าวเชิงวิเคราะห์แล้ว คุณรู้ได้ยังไงว่า มันไม่ดี ซึ่งอย่างนี้ถามว่ามีผลเสียต่อประเทศชาติไหม มีแน่นอน กกช. ในช่วงนั้นออกหนังสือเวียนไปฉบับหนึ่ง ก็เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์เหมือนกัน เราบอกว่าขอให้มีการนำเสนอข่าวที่อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง และให้นำเสนอในเชิงวิชาการ ไม่ได้นำเสนอจากความรู้สึก ส่วนใหญ่เรามีความรู้สึกอะไร เรามักจะนำเสนอลงไปในช่วง อย่างนี้อันตราย...”

(พรทิพย์ อุทกภาชน์, สัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2543)

“...ความคิดเห็นส่วนตัว ผมว่าน่าจะใส่เข้าไปได้ ถ้าเป็นผู้เชี่ยวชาญ หรือเป็นที่ยอมรับของสังคม ผมว่าใส่ไปได้เลย ใส่ความรู้สึก อย่างสัมภาษณ์ผมไปแล้วเนี่ย เขาก็ comment (วิพากษ์) ไปก่อนแล้วว่า เออ! ความคิดของเขา มันน่าจะเป็นอย่างนี้ได้ คนจะเชื่อถือ แต่ก็ credit (ความน่าเชื่อถือ) ทางด้านสังคม สมมติวิจารณ์เรื่องบอลแต่ไม่เคยเล่นบอล คนอาจมองว่า ไม่มี

ความรู้เรื่องบอล แล้วไปวิจารณ์ ความเชื่อถือ มันก็น้อยลง แต่ถ้าเขาเคยผ่านเกมเล่นบอลมา และเป็นที่เชื่อถือ ผมว่าเขาวิจารณ์ได้เยอะ ... คนที่จะสอดแทรกความคิดเห็นได้คือผู้สื่อข่าวที่คนรู้จักแล้ว ถ้าใหม่ๆเลย กว่าจะสร้าง credit (ความน่าเชื่อถือ) ตรงนี้ได้ไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะว่าอันนี้เป็นกีฬา และเป็นเทคนิคเฉพาะที่ต้องการความชำนาญ และความเชี่ยวชาญพอสมควร ในการที่จะวิเคราะห์อะไรหลายๆอย่าง..."

(ชาญวิทย์ ผลชีวิน, สัมภาษณ์, 4 พฤษภาคม 2543)

การที่สื่อโทรทัศน์ นำเสนอได้ทั้งภาพและเสียง จึงเป็นการยากที่ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์จะเสนอข่าวบิดเบือน จะเห็นได้จากการที่ผู้สื่อข่าวได้ข้อมูลข่าวมาจากการสัมภาษณ์แหล่งข่าวอย่างไร ก็จะเสนอตามข้อมูลที่ได้มานั้น ซึ่งการเสนอข่าวตามความเป็นจริงถือเป็นวิสัยของผู้สื่อข่าวที่มีความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ

"...ผมว่าค่อนข้างดีกว่าหลายสื่อ เพราะว่าเขาได้มาคุยเอง เขาได้มาสัมภาษณ์ด้วยตนเอง เพราะฉะนั้นจะเอาข่าวที่อื่นมาออกมันค่อนข้างเป็นไปได้ยาก แต่กับบางสื่อคิดเอง คาดเอา และเขียนได้ นี้ไม่ได้ เพราะเขามาพูดคุย มาสัมภาษณ์ และอันนี้โดยตรงเลย ข้อมูลค่อนข้างตรงและไม่บิดเบือนกับเรื่องเกม (การแข่งขันกีฬา) ก็เหมือนกัน เขาจะได้รายละเอียดน้อยหรือมากขึ้นอยู่ที่คำถาม ขึ้นอยู่กับความเข้าใจและประสบการณ์"

(ชาญวิทย์ ผลชีวิน, สัมภาษณ์, 4 พฤษภาคม 2543)

ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์มีการคาดเดาเหตุการณ์จากข้อมูลที่ตนมีอยู่ โดยไม่ได้ตรวจสอบก่อนว่าข้อมูลนั้น หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้น เชื่อถือได้หรือไม่ มีความถูกต้องเพียงใดแล้วนำเสนอออกไปเป็นข่าว ทำให้การเสนอข่าวคลาดเคลื่อน เป็นสิ่งที่ผู้สื่อข่าวไม่สมควรกระทำอย่างยิ่ง เพราะตามหลักจริยธรรมในบัญญัติ 8 ประการ ของอิศรา อมันตกุล ก็ได้ระบุไว้ว่า ผู้สื่อข่าวควรใช้ดุลยพินิจในการตรวจสอบแหล่งที่มาของข่าวเสียก่อน เพื่อป้องกันไม่ให้ข่าวที่เสนอออกสู่ประชาชนกลายเป็นโฆษณาชวนเชื่อ หรือข้อมูลผิดพลาดงมงาย โดยที่ยังไม่ทราบข้อเท็จจริงทั้งหมดเลย

“...ข่าวผิดพลาดหลายอย่างมันเกิดขึ้นกับการทำงานและกระแส อย่างกรณีสมพงษ์ เลือดทหาร คนก็ด่วนสรุปว่าเป็นคนดี กระทั่งมีกระแสออกมาว่ามันไม่ใช่ข้อเท็จจริง ผมว่าตรงนี้ตัวเองต้องพยายามตรวจสอบ ไม่ใช่ออกข่าวไปก่อนแล้วค่อยมาแก้ข่าวทีหลัง โดยเฉพาะสื่อทีวี มันตรงและเร็ว...”

(ชาญวิทย์ ผลชีวิน, สัมภาษณ์, 4 พฤษภาคม 2543)

“...ผู้สื่อข่าวนี้เป็นจุดอ่อนที่ยกตัวอย่างหลายๆเรื่อง เป็นคนบอกคำตอบไปหมดเลย ว่า เอ๊ย! ไอ้ตรงนี้นั้นเกิดเหตุจากคนไหนแน่ คนไหนแน่ เป็นการเชื่อมโยงเรื่องต่างๆมาให้ผู้อ่านข่าวนี้ อันนี้ยังเป็นปัญหาอยู่...”

(วัลลภ ตังคณานุรักษ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2543)

นอกจากนี้ตามหลักจริยธรรมดังกล่าวยังระบุอีกว่า ผู้สื่อข่าวต้องไม่ด่วนประณามผู้ต้องหาว่าเป็นผู้กระทำความผิด เพื่อสร้างชาติตื่นต้นให้เคล้าอยู่ในการเสนอข่าว เพราะผู้ต้องหาในคดีต่าง ๆ ยังถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ แต่ก็ปรากฏว่าผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ยังมีการนำเสนอในลักษณะดังกล่าว และส่งผลกระทบต่อในทางเสียหายให้กับผู้ต้องหาที่ตกเป็นข่าวนั้น ทำให้บุคคลดังกล่าวตกเป็นจำเลยของสังคมไปก่อนที่จะมีการตัดสินของศาล

“...ข่าวที่นำเสนอ มักไม่ให้นำหนักที่เป็นกลาง ให้นำหนักตามความเชื่อของผู้นำเสนอว่าเชื่อว่าจะไร่ จริงๆแล้วการนำเสนอมันต้องเป็น 2 ด้าน แล้วให้ผู้ชมตัดสินเอง แต่ในครั้งนั้นการนำเสนอมันค่อนข้างชัด คือไปในทางตรงกันข้ามกับที่ตำรวจสรุป เพราะฉะนั้นส่วนใหญ่มีการชี้นำทั้งนั้น ในมุมมองนี้เนื่องจากเราไม่ใช่คนเดือดร้อน เราเลยไม่ค่อยอิน(insight)เท่าไร แต่ถ้าเราเป็นคนเดือดร้อนบ้าง เราคงอยากให้ผู้สื่อข่าวเป็นกลางจริงๆ แม้ว่าหลักฐานจะเหมาะสมหนึ่ง แต่ในฐานะที่เราเป็นผู้สื่อข่าว เราไม่ได้ทำเรื่องนี้เพื่อเราคนเดียวหรือไม่ใช่เพื่อความมั่นคง เพราะฉะนั้นเราน่าจะช่วยผู้ที่ตกเป็นข่าวในฐานะที่เราเป็นกลางในการหาแง่มุมอื่น เพื่อให้ประชาชนตัดสินใจ...”

(วัลลภ ตังคณานุรักษ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2543)

“...คิดว่าถ้าเขาไม่ด่วนสรุป ข่าวคงไม่น่าสนใจ เขาก็ด่วนสรุปไปว่าเป็นผู้ร้าย

ไปแล้ว ทำให้รูปคดีเสียไปบ้าง สร้างความเสียหายให้กับคนที่ไปบ้าง แต่เป็นเพราะการแข่งขันของโทรทัศน์ทุกช่อง...”

(อาณัติ อภาภิรมย์, สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2543)

“...อันนี้เยอะเลย คือรายงานเสมือนหนึ่งว่าผิด ในแง่คดีเศรษฐกิจ ผมคิดว่า มีบ้าง ทั้งที่จริงๆแล้ว ผมขอใช้คำว่า เป็นลักษณะรายงาน แม้ว่าจะไม่ชัด แต่รายงานเสมือนหนึ่งว่าคนคนนั้นผิดไปแล้ว มีการเอ่ยชื่อ การรายงานทำให้เกิดการเข้าใจว่าคนนี้เป็นอย่างนั้นแล้ว...”

(สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, สัมภาษณ์, 13 กรกฎาคม 2543)

“...การที่ผู้ต้องหา หรือผู้ที่ตกเป็นข่าว เพียงแต่เสนอข้อมูล หรือถูกกล่าวหา หรือว่ารายละเอียดอย่างนั้นๆเนี่ย ถึงแม้จะไม่สรุป ประชาชนก็สรุปตามว่าเป็นอย่างนั้น คิดว่าทางโทรทัศน์เขาก็ระวังเรื่องนี้อยู่ แต่ถ้าเป็นข่าวออกมา ชาวบ้านก็สรุปไปเสียเองแล้วว่าจะต้องผิด ต้องเสีย ต้องชั่ว อย่างนั้นอย่างนี้...”

(พระศรีปริยัติโมลี, สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2543)

นอกจากนี้การเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ โดยเฉพาะข่าวอาชญากรรม มีการเสนอภาพข่าวที่แสดงถึงความโหดเหี้ยม รวมทั้งภาพที่อุจาด ถือว่าเป็นการกระทำที่ผิดหลักจรรยาบรรณอย่างยิ่ง เพราะนักสื่อสารมวลชนต้องไม่เสนอข้อมูลข่าวสารหรือการกระทำใด ๆ ที่แสดงออกถึงความทารุณโหดร้าย ขาดมนุษยธรรม ปาเถื่อน หรือ อุจาด

“...โทรทัศน์มันมาสู่สายตาเรา มันจำไปนาน คิดว่าการระมัดระวังด้วยความละเอียดอ่อนตรงนี้มีมากขึ้นก็จริง แต่บางครั้งก็หลุดเข้ามาได้ เช่นภาพน่ากลัว ตายกันโหดเลือด หรือพยายามจะเผยแพร่ภาพผู้ที่เสียหาย ก็ยังมีอยู่...”

(วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2543)

“...บางวันเปิดโทรทัศน์ดูตอนเช้าเป็นข่าวภูมิภาค มันมีแต่ข่าวอุบัติเหตุ ข่าวฆ่ากันตาย มันเป็นภาพที่โหดร้าย ภาพที่สลดหดหู่ ก็เสนอกันแต่เช้า แต่

ภาพที่คนเห็นแล้วทำให้จิตใจดีงาม ปลอดภัย มั่นไม่ค้อยมี ผู้สื่อข่าวอาจ จะมองว่ามันเป็นความจริง แต่อาตมามองว่ามันไม่น่าจะเสนอรุนแรงขนาด นั้น ก็คือเห็นรูปเห็นร่างชัดมากเกินไป เรื่องอย่างนี้มีทุกเมื่อเชื่อวัน มีซ้ำแล้ว ซ้ำอีก..."

(พระศรีปริยัติโมลี, สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2543)

อย่างไรก็ตาม พบว่า ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์มีความระมัดระวังมากขึ้นในการ เสนอข่าวเยาวชน โดยมีการปกป้องสิทธิของเยาวชน และเด็กผู้ตกเป็นข่าว ด้วยการเสนอชื่อเล่น ใช้ นามสมมติ และให้ความร่วมมือในการไม่ให้ช่างภาพถ่ายใบหน้าเด็ก หรือเยาวชนผู้ตกเป็นข่าวนั้น ซึ่งก็ถือว่าผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ในมุมมองของแหล่งข่าว พอใจในการเสนอข่าวประเภทนี้ ที่ผู้สื่อข่าว โทรทัศน์ใช้ความระมัดระวังในการเสนอข่าวมากขึ้น แต่บางครั้งด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ โดยใน กระบวนการทำข่าวไม่ได้ทำตามนี้ บรรณาธิการข่าวเชื่อมั่นผู้สื่อข่าวที่ไม่มีประสบการณ์มากเกินไป จึงขาดการตรวจสอบ ประกอบกับการเพิกเฉยของกองบรรณาธิการ ทำให้ยังมีผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ เสนอรายละเอียดเกี่ยวกับที่อยู่ หรือชื่อพ่อแม่ของผู้ตกเป็นข่าวด้วย ทำให้ส่งผลเสียหายต่อผู้ที่ตก เป็นข่าว และผู้ใกล้ชิดได้ ซึ่งกรณีนี้ ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์จะต้องใช้วิจารณญาณและความระมัดระวัง ให้มาก

"...แต่พักหลังเริ่มดีขึ้น เริ่มคาดตา เริ่มให้หันหลัง เห็นความพยายามที่จะ ระมัดระวัง แต่ว่ามันก็หลุดออกมาบ้าง แต่ถ้าเทียบกับเมื่อก่อนดีขึ้นเยอะ ถ้าเทียบกับระยะ 5-6 ปีที่ผ่านมา ดีขึ้นเยอะ ในแง่ของการระมัดระวังที่จะ ไม่ให้คนที่เป็นเหยื่อ เหยื่อหมายถึงคนที่ถูกกระทำ แม้กระทั่งคนตาย ก็ถือ เป็นเหยื่อ ถูกละเมิด ระมัดระวังมากขึ้น..."

(วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2543)

"...มันเป็นภาพของความรุนแรง อย่างเช่น คนตาย ถ้าเราเป็นญาติคนตาย เราเป็นญาติของผู้เสียหาย ในกรณีที่เด็กถูกข่มขืน หรือถูกทำอะไรก็ตาม ถึงแม้คุณจะไม่บิดตา แต่คุณบอกชื่อพ่อแม่ คุณบอกบ้านเขาเนี่ย คุณคิด ถึงชีวิตใน อนาคตของเขาสิ ใครจะลืมล่ะ ถ้าเอาเรื่องของเขามาตอกย้ำใน ลักษณะอย่างนี้ ถ้าไม่ใช่ญาติพี่น้องเขา เราอาจจะไม่คิดอะไรมาก ก็เป็นข่าว

เราเสนอข้อเท็จจริง แต่ในการนำเสนอข่าวเท็จจริง เราคิดถึงอนาคตของคน ที่ตกเป็นข่าวหรือผู้เสียหายบ้างหรือเปล่า เพราะการเขียนเป็นข่าว ไม่ว่าจะข่าว หนังสือพิมพ์ ข่าวโทรทัศน์ ข่าววิทยุ ถ้าเก็บหลักฐานไว้เนี้ย จะเก็บไว้ที่ไหน ก็ตาม ในทอจดหมายเหตุ ในไหน ถ้าเขาเติบโตขึ้นแล้วเขามาเห็นก็เป็น เหมือนตราบาปไปตลอดชีวิตเขา เพราะเขาเองเขาก็ไม่อยากจะเกิดเรื่อง อย่างนี้กับตัวเขาเหมือนกัน หรือว่าในกรณีที่มีการถูกฆ่าเป็นภาพที่อุจาด บาดตา ก็ถือว่าเป็นการละเมิดนะ เพราะว่าคนตายไปแล้วจะมาร้องเรียก อะไรไม่ได้ แต่เขาก็ไม่อยากจะให้ภาพที่น่าเกลียดของเขาไปปรากฏต่อ สาธารณะ แม้ว่าเรื่องมันจะเป็นข่าวโด่งดังก็ตาม...”

(พรทิพย์ อุทกภาชน, สัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2543)

“...เรื่องเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน โทดเทียม ทารุณ ความผิดต่อส่วนตัว และนั่นมีชื่อเสียง บางทีก็ถูกกระพือโหมไป ส่วนตัวเล็กๆเป็นข่าวขึ้นมา ก็ โดนเต็มๆ คนนั้นก็หมดไปทั้งชีวิต แบบนั้นก็ไม่ได้ ส่วนใหญ่ก็รับผิดชอบ ดี แต่ทว่ากลับมาคือ ขอให้คำนึงว่ามันกระทบกับบุคคลในสังคม สถาบัน บ้างหรือไม่...”

(พล.ต.ต.รณรงค์ ยิ่งยืน, สัมภาษณ์, 4 เมษายน 2543)

จากการศึกษาพบว่า มีการเสนอข่าวโทรทัศน์เกี่ยวกับเรื่องเสื่อมเสีย ศีลธรรมค่อนข้างมาก โดยเฉพาะข่าวที่พระประพฤติไม่ถูกต้อง ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องพระพุทธศาสนา และไม่ปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณ ที่ระบุว่า นักสื่อสารมวลชนต้องไม่เสนอข่าวสารหรือการกระทำใด ๆ ที่เป็นการลบหลู่ ถูกเหยียดหยาม หรือนำมาซึ่งความเสื่อมเสียต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

“...ก็เข้าใจว่าทางโทรทัศน์เองก็มีข้อจำกัด ที่หลายคนก็เห็นข้อบกพร่อง แต่ ด้วยความจำกัดในเรื่องความรู้ความเข้าใจของพุทธศาสนา การนำเสนอ ต่างๆ บางทีมันก็ติดขัด ถ้าไม่แม่นยำในหลักการมันก็จะพลาด มหาวิทยาลัย สงฆ์น่าจะมีส่วนงานเป็นผู้ผลิตป้อน ถ้าทุกช่องมีเรื่องอย่างนี้ เสนอซ้ำๆ บ่อยๆ ก็คิดว่าจะเป็นภาพประทับใจได้ และเท่าที่สังเกตอยู่ขณะนี้ เสนอข่าว

ก็เข้าไปเลย แต่เรื่องที่จะปลูกจิตสำนึกทางศีล-ธรรม มีทริ โอตต์ประทับใจ เห็น
ความสำคัญของเรื่องศีล เรื่องธรรม เราไม่ได้ปลูกฝังเลย...”

(พระศรีปริยัติโมลี, สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2543)

ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ให้ความสำคัญกับการข่าวเศรษฐกิจ แต่ยังเสนอเน้นไปที่
เศรษฐกิจมหภาค มากกว่าเศรษฐกิจชุมชน และยังเป็นการเสนอข่าวตามกระแส โดยเป็นข่าวที่ได้
จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของบุคคลกลุ่มต่างๆ ซึ่งบุคคลบางกลุ่ม ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญด้าน
เศรษฐกิจ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า บทบาทหน้าที่ของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ในการนำเสนอข่าวเศรษฐกิจยัง
ไม่สะท้อนถึงประโยชน์ที่มีต่อประชาชนอย่างแท้จริง

“...เรายังฟังไม่ค่อยรู้เรื่อง เพราะไม่ได้เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับเราโดยตรง เช่น
ราคาหุ้น เราก็ดูไม่ได้วิเคราะห์ตลาดหุ้น มันไม่ได้อยู่ในความสนใจ คิดว่า
โทรทัศน์ขณะนี้จะยังไม่มีการมีโทรทัศน์ชุมชน โทรทัศน์ท้องถิ่นก็ตาม ยังเป็นฟรี
ทีวีอยู่ น่าจะมีทีมที่ไปคิดว่าทำอะไรถึงจะให้ความรู้แก่ผู้คนได้จริงๆ ในแง่
ที่เป็นปัญหาของประเทศเราเอง โดยเฉพาะเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง และน่า
จะลงไปถึงท้องถิ่นจริงๆ คือเกษตร ซึ่งคนท้องถิ่นก็ดูได้ คนกรุงก็ชอบดู...”

(พรทิพย์ อุทกภาชน์, สัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2543)

“...ผมว่าการเสนอข่าวเศรษฐกิจก็มากนะครับ ซึ่งภาวะที่เราเผชิญเศรษฐกิจ
3-4 ปีที่ผ่านมา เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ที่สื่อโทรทัศน์เล่นตลอด แต่อย่างไรก็ตาม
ลักษณะของเศรษฐกิจแบบเมือง แบบเชิง มหภาค มากกว่าเศรษฐกิจชุมชน
นั่นหมายความว่า สื่อมวลชนที่เป็นผู้สื่อข่าวยังเล่นเรื่องเศรษฐกิจมหภาค
อุตสาหกรรม มากกว่าเศรษฐกิจชาวบ้าน หรืออาจเป็นเพราะมันขายไม่ได้ก็
ได้...”

(วัลลภ ตั้งคณานุกรักษ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2543)

“...มันมีลักษณะ bias (ลำเอียง) ไปตามกระแส เห็นว่ากระแสไหนบ๊วกก็
อย่างนั้น อย่างนั้นตลอด มันทำให้สังคมไม่ได้ประโยชน์จากตัวสื่อมวลชน
ในภาพชัด โดยเฉพาะระยะหลัง bias มาก...”

(สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, สัมภาษณ์, 13 กรกฎาคม 2543)

“...ข่าวเศรษฐกิจเป็นข่าวที่ผมเชื่อได้น้อย คือฟังไปแล้วมันเป็นความเห็น แต่ก็ไม่ใช่เชื่อเท่าไร เพราะว่าเขา นักวิชาการมาออกบ้าง เดี่ยวเอาพ่อค้า มาออกบ้าง เดี่ยวเอารัฐมนตรีมาออกบ้าง ก็เป็นความเห็นส่วนตัว แต่จริง แท้ทุกอย่างก็ฟังหูไว้หูไม่ค่อยจริงจังว่าต้องเป็นอย่างนั้นอย่างนั้น แต่การที่ให้ เขามาพูดอย่างนั้นมันก็เป็น การสร้างกระแส สามารถทำให้ประชาชนเอน เอียงไปทางนั้นได้เหมือนกัน...”

(อานัติ อภาภิรมย์, สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2543)

อย่างไรก็ตาม ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์มีส่วนกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวในเรื่องการ ส่งเสริมประชาธิปไตย โดยเฉพาะติดตามเรื่องของการเลือกตั้ง แต่การเสนอข่าวยังมุ่งเสนอเรื่อง ที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร และเมืองใหญ่ ยังไม่ค่อยเสนอข่าวที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นต่างๆมากนัก ซึ่ง ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ควรเพิ่มบทบาทในการเสนอข่าวที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม ไม่เฉพาะแต่ใน เมืองใหญ่เท่านั้น ควรสะท้อนถึงความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นด้วย

“...ประชาธิปไตยส่วนมากที่พูดกัน ก็มักจะพูดแต่เรื่องเลือกตั้ง นโยบาย รัฐบาล รัฐธรรมนูญ การจะเป็นประชาธิปไตยต้องเริ่มด้วยฐานจิตใจของคน เรื่องของความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เรื่องของความซื่อสัตย์สุจริต การอุทิศตน การมีอุดมการณ์ สิ่งเหล่านี้จะต้องเกิดขึ้นด้วยการเพาะบ่ม และการ ศึกษา...”

(พระศรีปริยัติโมลี, สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2543)

“...อยากให้มีการเจาะลึกมากกว่านี้ ไม่ใช่เจาะลึกแบบหน้าเบือ แต่แบบค่อย เป็นค่อยไป เช่นอาจจะไปสัมภาษณ์ประชาชนในท้องถิ่นถึงกิจกรรมต่างๆที่ เกิดขึ้น คือเชื่อมโยงเวลามันมีอะไรเกิดขึ้น หรือมีการเลือกตั้งในท้องถิ่น ไป เล่นข่าวในท้องถิ่นบ้างแต่อย่างไรก็ตาม พี่ว่ามันยังไม่ค่อยเอื้อต่อสภาพเดิม ของเรา คือหมายความว่าโทรทัศน์เรามันออกจากกรุงเทพไป เพราะฉะนั้น อะไรที่เกิดในกรุงเทพมันเป็นข่าวไปถึงต่างจังหวัด แต่อะไรที่เกิดในต่าง

จังหวัด มันยังไม่เป็นข่าวสำหรับคนต่างจังหวัดเอง ในอนาคตอย่างที่พูด ถ้ามีองค์กรใหม่ ถ้ามีวิทยุชุมชน มีโทรทัศน์ชุมชนจริงๆ พี่ว่ามันจะช่วยเยอะ ทำให้ทุกคนได้พูดเรื่องตัวเอง ให้ความสนใจมากกว่าพูดไกลตัวเขา ส่วนหนึ่งต้องรู้ในภาพรวมของความเคลื่อนไหวของฝ่ายบริหารไปถึงต่างจังหวัด แต่ในขณะเดียวกัน บางเรื่องเขาไม่จำเป็นต้องรู้ อย่างเรื่องจราจรติดขัด เขาจะอยากรู้ไปทำไม เขาก็อยากรู้สักครั้งหนึ่งว่า ฉันทมากรุงเทพฉันทจะเป็นอย่างไร นี่ กรุงเทพมีรถไฟฟ้า อาจอยากรู้แค่นั้น แต่พอลึกๆลงไปเขาจะไปอยากรู้อะไรละ แต่เขาก็ต้องรู้ เพราะโทรทัศน์ดูเรื่องเดียวกัน...”

(พรทิพย์ อุทกภาชน, สัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2543)

“...ผมคิดว่า โดยรวม สื่อก็มีความตื่นตัว และกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวในเรื่องนี้ตลอดเวลา บางเรื่องคงไม่อยู่ที่สื่ออย่างเดียว อาจจะมีที่ตัวอื่นด้วย เช่น ประชาชนจะเบื่อบ้านหรือไม่คงไม่ได้อยู่ที่มีหรือไม่มีข่าวเท่านั้น แต่ว่าอยู่ที่นักการเมืองเป็นอย่างไร

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2543)

อย่างไรก็ตาม ยังมีการเสนอข่าวในลักษณะถกเถียงกัน มีการสัมภาษณ์คนหนึ่ง แล้วนำคำตอบของคนนี้ไปถามอีกคนหนึ่ง แสดงให้เห็นว่าไม่มีความเสมอภาค นอกจากนี้ก็มีการสัมภาษณ์สดทางโทรศัพท์ ให้มีการถกเถียงกันในช่วงเวลาเสนอข่าว อาจจะทำให้เกิดความลำเอียงขึ้นได้

“...ถ้าไม่ใช่รายการเนี่ย มันจะทำไมได้หรือถูกไหม ยกเว้นว่าไปสัมภาษณ์ทีละคน แต่สัมภาษณ์ทีละคนมันก็ไม่จบ เพราะสัมภาษณ์คนนี้เสร็จเอาคำถามไปสัมภาษณ์คนนี้ คนนี้มีสิทธิตอบ คนนี้ไม่มีสิทธิตอบกลับคืน มันไม่มีทางจะถ่วงดุลย์ได้ การสัมภาษณ์เป็นข่าวเนี่ยจะไม่มีเสมอภาคกันหรือ คนที่พูดทีหลังจะได้เปรียบ...”

(วัลลภ ตั้งคณานุกรักษ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2543)

สำหรับการนำเสนอข่าวบันเทิงของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์มักเสนอในลักษณะ
ประชาสัมพันธ์รายการบันเทิงของสถานีที่ตัวเองสังกัด ไม่เปิดกว้างที่จะทำข่าวบันเทิงรายการของ
สถานีอื่น

“...ข่าวบันเทิงโทรทัศน์ขณะนี้ ผมดูว่ามันไม่สาธารณะ กลายเป็นค่ายใคร
ค่ายมัน มันไม่ถูก มันต้องเป็นสาธารณะ คนของช่องนี้ไปทำการกุศล ช่องนี้
ก็ต้องเอามาออก ไม่ใช่ที่นี่ไม่ใช่ช่องของฉันฉันไม่ออก อะไรวางนี้ จริงๆแล้ว
มันไม่ถูกต้อง แต่เผอิญว่าทำแล้วมันไม่ถูกใจ ไม่ถูกใจเจ้าของช่องอีก มันก็
ลำบาก มันอยู่ตรงกลาง ก็ไม่รู้จะทำด้วยยังไงเหมือนกัน...”

(รอง เจ้ามูลคดี, สัมภาษณ์, 1 สิงหาคม 2543)

และในการเสนอข่าวกีฬา ของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ มักจะเสนอเป็นการปิดท้าย
ข่าวแต่ละภาค ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แต่ละสถานียังไม่ให้ความสำคัญกับข่าวกีฬามากนัก

“...ผมว่าอย่างน้อย ถ้าเปรียบกับต่างประเทศ ข่าวด่วนเราจะมีแทรกมาด้วย
แต่ของเราแบบด่วนนี้ไม่ค่อยมี จะมีก็เป็นคล้ายๆหัวเชื้อ อ่านข่าวการเมือง
สังคม เศรษฐกิจ จบด้วยข่าวกีฬาทุกที ถ้าจะเปรียบก็เหมือนลูกเมียน้อย
แต่ที่อื่นให้ความสำคัญกับข่าวกีฬามาก โดยเฉพาะข่าวกีฬา เขามีตั้งแต่เช้า
ยันเย็นเลย เพราะว่ามันเป็นสิ่งที่ทำให้คนดูแล้วสบายใจ ไม่เครียด ทำให้
เด็กหันมาสนใจกีฬาไม่มีโอกาสเล่นเป็นผู้ดูก็ยังมี และวันหนึ่งเหมือนกับ
เป็นการสร้างทัศนคติที่ดีให้กับเขา ผมไม่อยากจะให้ข่าวกีฬาเป็นลูกเมียน้อย
ทุกช่องเหมือนกันหมด ในฐานะที่เราเห็น เราก็คงอยากให้ข่าวกีฬาสำคัญ
เหมือนข่าวอื่นๆ...”

(ชาญวิทย์ ผลชีวิน, สัมภาษณ์, 4 พฤษภาคม 2543)

การนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ มีการกระทำที่ถือว่าผิดจรรยาบรรณ
และหลักจริยธรรมอยู่หลายกรณี ได้แก่ การสอดแทรกความคิดเห็นของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ลงไป
ในเนื้อหา ทำให้ผู้ชมรู้สึกอคติ , การคาดเดาเหตุการณ์จากข้อมูลที่ตนมีอยู่ โดยไม่ได้ตรวจสอบก่อน
ว่าข้อมูลนั้น หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้น เชื่อถือได้หรือไม่ มีความถูกต้องเพียงใด แล้วนำเสนอ

ออกไปเป็นข่าว ทำให้การเสนอข่าวคลาดเคลื่อน , การด่วนสรุปว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำผิด เพื่อสร้างรสชาติตื่นเต้นให้เคล้าอยู่ในการเสนอข่าวส่งผลกระทบต่อในทางเสียหายให้กับผู้ต้องหาที่ตกเป็นข่าวนั้น ทำให้บุคคลดังกล่าวตกเป็นจำเลยของสังคมไปก่อนที่จะมีการตัดสินของศาล , การเสนอภาพข่าวที่แสดงถึงความโหดเหี้ยม รวมทั้งภาพที่อุจาดในข่าวอาชญากรรม , และการเสนอข่าวโทรทัศน์เกี่ยวกับเรื่องเสื่อมเสียศีลธรรม โดยเฉพาะข่าวที่พระประพฤตินิมนต์ไม่ถูกต้อง

แต่อย่างไรก็ตาม ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์บางส่วนก็มีความซื่อสัตย์ในอาชีพ เนื่องจากสื่อโทรทัศน์ นำเสนอได้ทั้งภาพและเสียง จึงเป็นการยากที่ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์จะเสนอข่าวบิดเบือน นอกจากนี้ ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์มีความระมัดระวังมากขึ้นในการเสนอข่าวเยาวชน โดยมีการปกป้องสิทธิของเยาวชน และเด็กผู้ตกเป็นข่าว ด้วยการเสนอชื่อเล่น ใช้นามสมมติ และให้ความร่วมมือในการไม่ให้ช่างภาพถ่ายใบหน้าเด็ก หรือเยาวชนผู้ตกเป็นข่าว นั้น ซึ่งก็ถือว่าผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ในมุมมองของแหล่งข่าว พอใจในการเสนอข่าวประเภทนี้ แต่บางครั้งด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ คือกระบวนการทำข่าวไม่ได้ทำตามขั้นตอนอย่างแท้จริง กองบรรณาธิการเชื่อมั่นผู้สื่อข่าวที่ไม่มีประสบการณ์มากเกินไป ประกอบกับขาดการตรวจสอบ ซึ่งเกิดจากความเพิกเฉยของกองบรรณาธิการปล่อยให้ผลเสียหายถูกนำออกอากาศไป ทำให้ยังมีผู้สื่อข่าวโทรทัศน์เสนอรายละเอียดเกี่ยวกับที่อยู่ หรือชื่อพ่อแม่ของผู้ตกเป็นข่าวด้วย ทำให้ส่งผลเสียหายต่อผู้ตกเป็นข่าว และผู้ใกล้ชิดได้

ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ให้ความสำคัญกับทั้งข่าวการเมือง และข่าวเศรษฐกิจ แต่ยังคงการเสนอที่เน้นไปที่ความเคลื่อนไหวในเมืองหลวง และเมืองใหญ่ ๆ และเน้นเศรษฐกิจมหภาค มากกว่าเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งการเสนอข่าวดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า บทบาทหน้าที่ของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ในการนำเสนอข่าวด้านนี้ยังไม่สะท้อนถึงประโยชน์ที่มีต่อประชาชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้รวมถึงการเสนอข่าวบันเทิงและข่าวกีฬาด้วย

2. การศึกษาของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย

จากการศึกษาพบว่า ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ควรมีการเตรียมพร้อมที่จะเข้าสู่วิชาชีพด้วยการศึกษาจากสาขาวิทยาศาสตร์ เพราะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพนี้ และได้รับการปลูกฝังจิตวิญญาณของความเป็นวิชาชีพมาเป็นอย่างดี

“...ผมว่าจบมาตรงมันก็อาจช่วยได้ จบทางนิเทศศาสตร์ หรือวารสารศาสตร์ มันก็ย่อมเป็นต่อคนอื่นหลายเท่าทีเดียว เพราะเราได้เรียนรู้มาตั้งแต่ต้นว่าวิธีการทำข่าวควรจะทำอย่างไร...”

(รอง คำมูลคดี, สัมภาษณ์, 1 สิงหาคม 2543)

“...คือความจำเป็นก็ต้องมี ทุกอาชีพต้องมีสถาบันของตนเอง ไม่ว่าจะป็นอาชีพอะไรก็แล้วแต่ ก็ต้องมีสถาบัน มีครู มีการแนะนำสั่งสอน...”

(พล.ต.ต.รณรงค์ ยิ่งยืน, สัมภาษณ์, 4 เมษายน 2543)

“...ผู้ที่อยู่ในแวดวงนี้ ถ้ามีพื้นฐานทางนิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชนเป็นสิ่งจำเป็น ทำให้เรามองเห็น มาทำงานได้โดยไม่ต้องเสียเวลามากนัก เพราะหาโอกาสในการเรียนรู้ในยุคนี้กับยุคที่เพิ่งเริ่มทำงานใหม่ๆมันแตกต่างกัน...จริงๆแล้ว ไม่ใช่แต่เฉพาะต้องมีพื้นฐานความรู้ทางด้านนิเทศและสื่อสาร คนที่จะเข้ามาทำงานด้านวิทยุ โทรทัศน์ต้องเลือกจริงๆ ไม่ใช่ใครก็ได้ที่มาทำ เพื่อมันจะได้จิตวิญญาณของคนที่ยากสร้างสรรค์สังคม ถ้าได้คนที่มีวิญญาณของคนที่เป็นสื่อมวลชนที่แท้จริง อุดมการณ์จะคงอยู่ในตัวเราตลอดเวลา แต่ไม่อาจแสดงออกได้ในเบื้องต้นของการทำงาน เพราะเราไม่มีอำนาจในมือ เราต้องทำงานตาม บก. ตามหัวหน้า ตามนักธุรกิจ เต็มโตจนกระทั่งเราอยู่ในระดับหนึ่งแล้ว เช่นขึ้นมาเป็น บก. มีอำนาจในมือพอที่จะ assign งานให้น้องๆ ตรงนั้นอุดมการณ์หรือคุณธรรม หรือจริยธรรมของวิชาชีพสื่อมวลชน ถ้าไม่อยู่ใน หัวใจ มันจะมีโอกาสแสดง”

(พรทิพย์ อุทกภาชน์, สัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2543)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผู้สื่อข่าวโทรทัศน์จะผ่านการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์มากก็ตาม แต่แหล่งข่าวก็เห็นว่า น่าที่จะต้องได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้สึกเฉพาะด้าน ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในสายข่าวต่าง ๆ รวมถึงการจับประเด็นข่าว และการนำเสนอด้วย

“...สายอะไรก็ได้ แต่ต้องมีการทำ training (ฝึกอบรม) ก่อน และมีตารางแผนอาชีพให้ชัดเจนว่า จะอยู่สายไหน และแน่นอน ผู้สื่อข่าวไม่จำเป็นต้องรู้ แต่ควรกำหนดให้ชัด อย่างเมื่อง นอก ผู้สื่อข่าวคนนี้จะรู้เรื่องสภาพแวดล้อมอย่างดีเลย

เพราะเขามี *training*(ฝึกอบรม) ซึ่งจริง ๆ แล้ว ควรใช้คำว่า “ผู้ถูกกล่าวหา” ไว้ก่อน เพื่อเป็นการรักษาสีทิสส่วนบุคคลของเขา ส่วนคำว่า “ผู้ต้องหา” จะใช้เมื่อและการรับคน เขาก็ให้ใกล้เคียงกับสายนี้ แต่ขณะเดียวกันควรมีการ *training* (ฝึกอบรม) ซึ่งจริง ๆ แล้ว ควรใช้คำว่า “ผู้ถูกกล่าวหา” ไว้ก่อน เพื่อเป็นการรักษาสีทิสส่วนบุคคลของเขา ส่วนคำว่า “ผู้ต้องหา” จะใช้เมื่ออย่างเสมอ เพื่อที่จะให้ลักษณะของคนนั้นมีความชำนาญในการตั้งคำถาม ผมคิดว่าอันนี้เป็นลักษณะสำคัญที่ต้องมี...”

(สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, สัมภาษณ์, 13 กรกฎาคม 2543)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ผู้ที่เป็นแหล่งข่าวมีความเห็นว่า ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ควรจบการศึกษาด้านนิติศาสตร์โดยตรง เพราะเป็นพื้นฐาน และเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเข้าสู่วิชาชีพ แต่อย่างไรก็ตาม แม้จะจบการศึกษามาตรงสาขาแล้ว แต่ก็ควรได้รับการฝึกอบรมวิธีการนำเสนอ และการจับประเด็นข่าวด้วย รวมทั้งการฝึกอบรมเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในสายข่าวที่ได้รับมอบหมายให้ทำข่าว

3. คุณลักษณะของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย

จากการศึกษาพบว่า ผู้ที่ไม่ได้อยู่ในสายงานข่าวโดยตรง ยอมรับว่า ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความตั้งใจในการเข้าสู่วิชาชีพ จึงมีความกระตือรือร้น และขยัน

“...ความกระตือรือร้น มันเป็นการแข่งขันอย่างหนึ่ง เท่าที่มองทุกวันนี้ ทุกคนมีความกระตือรือร้นมากพออยู่แล้ว...”

(รอง เจ้ามูลคดี, สัมภาษณ์, 1 สิงหาคม 2543)

“...ความกระตือรือร้น 100 เปอร์เซ็นต์เลย แต่ว่าบางคนอาจจะยังเด็กมาก ที่นี้การทำข่าว เพราะฉะนั้นคงจะไฟแรง ต้องการได้ข่าวรวดเร็ว โดยที่ทุกคนก็พยายามทำให้ดีที่สุด มองว่ากระตือรือร้นดี อาจจะเป็นเพราะเป็นคนรุ่นใหม่...”

(ปวีณา หงสกุล, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2543)

การที่มีการทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างหนักของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ ทำให้ไม่มีเวลาที่จะศึกษาประเด็นข่าวให้ละเอียดลึกซึ้งทุกแง่มุม ซึ่งส่งผลถึงการตั้งประเด็นคำถามต่อแหล่งข่าว และขาดความแม่นยำ และความถูกต้องในเขียนข่าว ซึ่งจริง ๆ แล้ว คุณสมบัติของผู้สื่อข่าวข้อหนึ่ง นั่นก็คือ ผู้สื่อข่าวต้องเข้าใจในทุกเรื่องที่เกิดขึ้น และสามารถที่จะเรียบเรียงข้อความเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ ในเนื้อหาได้อย่างครบถ้วน

“...ผมว่าในแง่ของการทุ่มเทการทำงาน สื่อมวลชนทุกแขนง ผมรู้สึกว่าเขาทำงานกันหนักมาก เพราะการแข่งขันสูง และทุกคนก็คาดหวังต่อความรวดเร็วต่อปริมาณของข่าวสารต่างๆในแต่ละวัน เพราะฉะนั้นผมคิดว่าในแง่ของการทำงานหนักเนี่ย ปัจจุบันไม่ได้เป็นปัญหาแต่ปัญหาอาจจะตรงที่ว่าเพราะการทำงานที่ค่อนข้างจะหนักและเข้มข้นอยู่ตลอดเวลา อาจจะทำให้ขาดโอกาสในการที่จะได้ศึกษาประเด็นปัญหาที่เป็นประเด็นข่าวได้ลึกอย่างเพียงพอ ผมไม่แน่ใจว่าจะมีวิธีการในการที่จะปรับปรุงระบบการทำงานตรงไหน อย่างไร เพราะคาดหวังให้คนที่อยู่ในสนามเข้าใจทุกเรื่องก็ไม่ได้อีกเช่นกันผมยังเห็นว่าถ้าสามารถเข้าใจประเด็นปัญหา ผมยกตัวอย่างนะครับ การเข้าใจข้อกฎหมาย การตั้งคำถาม การสรุปข่าว ก็จะมี ความแม่นยำและถูกต้องมากยิ่งขึ้น ในปัจจุบันก็รู้สึกว่ามีประสบการณ์อยู่ และเท่าที่สังเกตก็คงจะเป็นเพราะว่าเวลาในการทำงานมีน้อย ในแง่ของการที่ต้องวิ่งจากจุดหนึ่งไปอีกจุดหนึ่ง ทำให้ความละเอียดรอบคอบ และความลึกของการทำข่าวมีปัญหา...”

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2543)

ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ ซึ่งเป็นอีกคุณสมบัติหนึ่งของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ ที่จะต้องตัดสินใจอย่างรวดเร็ว เพราะด้วยการแข่งของสื่อโทรทัศน์ด้วยกัน ทำให้ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์มีเวลาอันจำกัดในการตัดสินใจในแยกแยะข้อเท็จจริง รวมถึงการตั้งคำถาม และการวิเคราะห์เจาะลึก

“...คนทำงานด้านนี้ต้องคล่องตัว และสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้สูงมากทีเดียว เพราะทุกคำพูดที่ถาม ทุกคำพูดที่ใช้ ไมค์ที่จะพุ่งไปจ่อปากผู้พูดนั้น มีความสำคัญมาก...”

(พล.ต.ต.รณรงค์ ยิ่งยืน, สัมภาษณ์, 4 เมษายน 2543)

ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ นอกจากจะสามารถเขียนข่าวได้แล้ว ยังจะต้องสามารถรายงานข่าวด้วยตนเองได้ด้วย เพราะถ้าหากผู้สื่อข่าวสามารถทำงานหน้าจอโทรทัศน์ได้ด้วย จะเป็นการเพิ่มโอกาสให้กับตัวผู้สื่อข่าวผู้นั้นเอง

“...ในยุคหลังๆเนี่ยมันเปลี่ยนแปลงไปเยอะ มันอาจจะเป็นเพราะว่าเพื่อความรวดเร็ว คล้ายๆคนที่อยู่ในเหตุการณ์มันสามารถที่จะพูดหรือเชื่อมต่อกอะไรได้มากกว่าที่จะให้คนอื่นทำแทน ก็กลายเป็นว่าเดี๋ยวนี้ผู้สื่อข่าวจึงเป็นทั้งผู้เขียนข่าว และผู้รายงานข่าวโดยเสริจสรรพ...”

(พรทิพย์ อุทกภาชน, สัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2543)

จากที่ได้ศึกษาประเด็นคุณลักษณะของผู้สื่อข่าว สรุปได้ว่า ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความตั้งใจในการเข้าสู่วิชาชีพ จึงมีความกระตือรือร้น และขยัน แต่ในความกระตือรือร้น และทุ่มเทให้กับการทำงาน ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์มองข้ามที่จะศึกษาประเด็นข่าวให้ละเอียดลึกซึ้งทุกแง่มุม ซึ่งส่งผลถึงการตั้งประเด็นคำถามต่อแหล่งข่าว และขาดความแม่นยำ ความถูกต้องในเขียนข่าว ซึ่ง จริง ๆ แล้ว ผู้สื่อข่าวต้องเข้าใจในทุกเรื่องที่เกิดขึ้น และสามารถที่จะเรียบเรียงข้อความเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ ในเนื้อหาได้อย่างครบถ้วน นอกจากนี้ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ยังจะต้องสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ ต้องตัดสินใจอย่างรวดเร็ว เพราะผู้สื่อข่าวโทรทัศน์มีเวลาอันจำกัดในการตัดสินใจแยกแยะ ข้อเท็จจริง รวมถึงการตั้งคำถาม และการวิเคราะห์ที่เจาะลึก และสุดท้ายผู้สื่อข่าวโทรทัศน์จะต้องสามารถรายงานข่าวด้วยตนเองได้ด้วย นอกจากมีหน้าที่ต้องหาข่าวและเขียนข่าวแล้ว เพราะจะเป็นการเพิ่มโอกาสให้กับตัวผู้สื่อข่าวผู้นั้นเอง

4. จริยธรรมของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์

การศึกษาประเด็นเกี่ยวกับจริยธรรมของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ ผู้วิจัยได้เน้นไปที่การรับสินบนของผู้สื่อข่าว ซึ่งจะเป็นจุดหนึ่งที่ทำให้ผู้สื่อข่าวเสนอข่าวไม่เป็นกลาง และไม่เป็นธรรม

จากการศึกษาพบว่า สิ่งที่ไม่ได้อยู่ในสายงานข่าวให้ความเห็นว่าเป็นสินบน ที่แหล่งข่าวไม่ควรให้ และผู้สื่อข่าวไม่ควรรับ คือ การให้เป็นเงินหรือสิ่งของ โดยมีเงื่อนไขหรือมีข้อผูกพันไม่ให้เสนอข่าวในทางลบ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อแหล่งข่าวนั้น แต่โดยทั่วไปแหล่งข่าวมักให้สิ่งของแก่ผู้สื่อข่าวในหลายรูปแบบ เช่น ให้อาหารที่ระลึก การเลี้ยงอาหาร ให้เงิน ซึ่งเป็นการสร้างความคุ้นเคย และความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สื่อข่าวกับแหล่งข่าว การที่ผู้สื่อข่าวไม่รับอามิสสินจ้างใด ๆ ให้ทำการละเว้นการกระทำเกี่ยวกับการเสนอข่าวโดยตรงไปตรงมา ถือว่าเป็นการกระทำตามหลักจรรยาบรรณของนักสื่อสารมวลชน

“...มีหลายรูปแบบ คือลักษณะสังคมไทยมีพื้มีน่อง มีระบบส่วยกันเยอะ ใครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ เชิญมาทำข่าวก็ต้องเลี้ยงดู อาหารการกิน มีของชำร่วย ราคาถูก ราคาแพง ก็เป็นเรื่องที่เบียดเบียน...”

(พล.ต.ต.รณรงค์ ยิ่งยืน, สัมภาษณ์, 4 เมษายน 2543)

“...ผมคิดว่าบางทีก็อาจจะเป็นเรื่องยากในลักษณะสังคมไทย อาจจะเริ่มจากความคุ้นเคยและการมีความสัมพันธ์จะชัดเจนตรงไหน กลายเป็นเรื่องของเลี้ยงดูกัน หรืออะไรกัน แต่ผมเข้าใจว่ายังมีลักษณะอย่างนี้อยู่บ้าง...”

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2543)

“...ในการแถลงข่าว มีการให้ของให้ของขวัญ อย่างนั้น โอเค เท่าที่ผมอยู่กับวงการเนี่ย มันไม่เชิงของ บางครั้งไปก็เลี้ยงอาหาร บางทีก็ให้อุปกรณ์กีฬา เสื้อผ้าบ้าง เป็นของขวัญ เป็นลักษณะเงินทอง ไม่ค่อยได้เห็น จะมีบางครั้งที่บอกว่าเป็นค่ารถ ถ้าไปแถลงข่าวไกล เขาจะให้เงินค่ารถ ค่าน้ำมัน อย่างนี้เคย แต่อย่างนั้นผมดูแล้วไม่น่าเสียหาย แต่ถ้าเป็นลักษณะคุณต้องเขียนข่าวให้ผม เชียร์ผม อย่างนี้ผมว่าอันตรายกว่า อย่างนั้นผมว่าเป็นประเพณีแล้วที่ผู้สื่อข่าวทุกวันนี้ ทุกคนก็ทราบทั่วกันว่า ทุกคนปากกัดตีนถีบ จะไปแถลงข่าวก็ต้องมีสินน้ำใจ ฝ่ายจัดการแข่งขันเขาต้องเตรียมอยู่แล้ว เป็นงานประชาสัมพันธ์ ซึ่งเขาต้องมีเลย เพราะฉะนั้นถ้าจะมองว่าพวกนี้รับของผิดหรือเปล่าผมไม่แน่ใจ ต้องให้ทางส่วนของสมาคมผู้สื่อข่าวจะเป็นผู้พิจารณา แต่ในความคิดผมเอง ผมว่าอันนี้ผมรับได้ แต่ถ้าพรรคพวก

กันให้อาของไป แล้วเขียนคำคำนี้หน่อย หรือเขียนเชียร์คนนี้หน่อย อย่างนี้มัน ผิดจรรยาบรรณ ผิดปรัชญาของตัวเอง...”

(ชาญวิทย์ ผลชีวิน, สัมภาษณ์, 4 พฤษภาคม 2543)

อย่างไรก็ตามในส่วนของแหล่งข่าวเห็นว่า การที่จะทำให้ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์มาทำข่าว และนำข่าวที่ทำออกอากาศ จะต้องมีส่วนตอบแทนแก่ผู้สื่อข่าวด้วย เพราะสังเกตว่าถ้าไม่มีการตอบแทน จะมีนักข่าวมาน้อย หรือไม่นำเสนอข่าวให้ ซึ่งอันที่จริงเป็นหน้าที่ที่ผู้สื่อข่าวต้องไปทำข่าวอยู่แล้ว แต่ขณะเดียวกันแหล่งข่าวบางแห่งมีความคิดว่าการให้ข่าวแก่ผู้สื่อข่าว ถือเป็น การเอื้อประโยชน์ต่อกันแล้ว จึงไม่เคยให้สิ่งใดๆแก่ผู้สื่อข่าว

“...คราวหนึ่งเราก็พูดกันถึงเรื่องการประชุมที่พุทธมณฑล มีพระไปประชุมเป็นหมื่นเป็นร้อยประเด็นพระพุทธรักษา เป็นศาสนาประจำชาติ ปรากฏว่า เราพูดกันยืดยาว ทางสื่อมวลชนก็ไม่ออก ไปออกเรื่องยันตระ อะไอย่างนี้ ลักษณะอย่างนี้ เราก็บอก เอ๊ะ! คงเป็นเพราะว่าการบริหารจัดการของเราเนี่ยไม่มีสินบน ไม่มีค่าน้ำชาให้ทางผู้สื่อข่าวใช่ไหม เพราะฉะนั้นทางมหาจุฬาก็จะคิดกันว่า เวลาเราจะม้างาน เวลาเราจะเชิญผู้สื่อข่าวมาเนี่ย เราจะต้องมีเบี้ยเลี้ยงบ้าง อะไบบ้าง เราต้องคิดตรงนี้ด้วย กลัวว่าไม่มีสินน้ำใจ ตอนนั้นก็ทำไปบ้างแล้ว เป็นเรื่องเปิดเผย ไม่ใช่เรื่องใต้โต๊ะ พอให้ไป ช่วงหลังก็ดีขึ้น...”

(พระศรีปริยัติโมลี, สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2543)

“...โดยลักษณะของผมไม่เคยให้เลย ตั้งแต่เป็นรัฐมนตรี เป็นผู้ว่า ปตท. และมาอยู่ที่นี่ ไม่เคยให้ หรือว่าเป็นคนส่วนน้อยก็ไม่รู้ ผมไม่เคยให้ ผมว่าผมให้ข่าวเขา เขาก็ทำประโยชน์ให้แก่เขาพอสมควรแล้ว เป็นการให้ข่าวซึ่งกันและกัน ไม่ได้ให้ใครทำประโยชน์ให้ใคร เราให้ข่าวเขา เขามีข่าวไปเขียน เพื่อที่จะเป็นอาชีพของเขา เขาเอาข่าวเราไปลง เขาก็เอาข่าวที่เราต้องการเผยแพร่ไปลง ได้ประโยชน์ด้วยกัน ทั้งสองฝ่าย มันไม่จำเป็นต้องแจกของอะไร จัดเลี้ยงกาแฟอะไรนี่ก็ของธรรมดา...”

(อานัติ อภาภิรมย์, สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2543)

และจากการศึกษาพบว่า มีผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ที่ประพุดิตตนใกล้ชิด และให้ความสนิทสนมกับนักการเมือง ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวสื่อว่า อาจได้รับสินบนจากบุคคลเหล่านั้น ในขณะที่เดียวกัน มีรัฐมนตรี นักธุรกิจ ติดต่อกับผู้สื่อข่าวบางคนอยู่เสมอ ทำให้ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ผู้นั้นเกิดอคติในการสื่อข่าว และเกิดความเกรงใจ ไม่กล้าเสนอข่าวบุคคลนั้นในทางลบ ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดหลักปรัชญาพื้นฐานของผู้ประกอบอาชีพสื่อมวลชนด้านวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ที่ดีในสังคมประชาธิปไตย ที่จะต้องปฏิเสธผลประโยชน์ใด ๆ ที่มีขอบ อันก่อให้เกิดความสงสัยในเสรีภาพของการประกอบอาชีพ หรือทำให้เกิดการครอบงำทางความคิดในการทำหน้าที่สื่อมวลชน

“...ผมรู้สึกว่าจะมีนักการเมืองบางกลุ่มที่ต้องการใช้สื่อเป็นเครื่องมือ เพราะฉะนั้น อาจจะเป็นว่าตัวเองมีความขัดแย้งในเรื่องใดก็ตาม อยากให้สื่ออยู่ข้างตัวเอง และก็คงไม่ต้องการตกเป็นเป้าโจมตี หรืออยากให้เขาไปโจมตีคนอื่น จะเป็นในลักษณะนี้มากกว่า

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2543)

“...ได้ยัระยะหลังดีมาก ก็คือจะเป็นผู้สื่อข่าวประจำตัวนักการเมืองบางคน แล้วก็พอนักการเมืองนั้นทำเรื่องเด็ก จะปรากฏข่าวๆ แล้วเชียร์มาตลอด ไม่รู้รับเงินหรือไม่รับเงิน เราไม่รู้ แต่มี เอ๊ะ! ทำไมมีแต่ข่งนี้ออกตลอดเลย มีแต่คนนี้ไปช่วย คนนี้รู้ตลอดเลย มันก็รู้เห็นอะไรไม่ค่อยงมงาย อันนี้ก็เห็น เพราะผมรู้ว่าตอนนี้นักการเมืองก็จะเลี้ยงผู้สื่อข่าว แต่ไม่ได้หมายถึงทั้งหมด จำนวนหนึ่งเท่านั้นแหละ เพื่อให้ช่วยเชียร์ตัวเอง ที่นี้ไอ้สิ่งที่เชียร์ตัวเองที่ดีที่สุดก็คือ โทรทัศน์ เพราะปรากฏข่าวนี้ตลอดเวลา ก็อันนี้มีปรากฏการณ์ให้เห็น แต่ผมไม่ได้พูดว่าเขารับเงินรับทอง แต่มีปรากฏการณ์ให้เห็น...”

(วัลลภ ตังคณานุรักษ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2543)

“...มีรัฐมนตรีบางคนรวย แต่ไม่มีการโจมตี ผมดูผมก็เข้าใจว่าทำไม เพราะเขามี connection (ความสัมพันธ์) กับสื่อดีมาก ส่วนพวกธุรกิจ พวกธนาคาร ผมคิดว่าพวกนี้คงมี เพราะเขาพยายามป้องกันที่จะไม่ให้มีการรายงาน เพื่อสร้างภาพลักษณ์ของหน่วยงาน ด้านการเมืองนี้ก็เห็นชัด พวกบริษัททั่วไปผมคิดว่าคงมี มีแน่นอน...”

จากการศึกษาประเด็นจริยธรรมของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ สรุปได้ว่า การที่จะเรียกว่า “สินบน” คือ การให้เป็นเงินหรือสิ่งของ โดยมีเงื่อนไขหรือมีข้อผูกพัน ไม่ให้เสนอข่าวของแหล่งข่าวในทางลบ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อแหล่งข่าวนั้น โดยทั่วไปพบว่าแหล่งข่าวมักให้สิ่งของแก่ผู้สื่อข่าวในหลายรูปแบบ เช่น ให้ของที่ระลึก การเลี้ยงอาหาร ให้เงิน ซึ่งเป็นการสร้างความคุ้นเคย และความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สื่อข่าวกับแหล่งข่าว แต่จะอย่างไรก็ตาม ผู้ที่ไม่ได้อยู่ในสายงานข่าวโดยตรงก็เห็นว่า ผู้สื่อข่าวไม่ควรรับสิ่งของใด ๆ จากแหล่งข่าว ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของนักสื่อสารมวลชน ที่ผู้สื่อข่าวต้องไม่รับอามิสสินจ้างใด ๆ ให้ทำการละเว้นการกระทำเกี่ยวกับการเสนอข่าวอย่างตรงไปตรงมา ขณะเดียวกันแหล่งข่าวยังคงมีความเข้าใจผิดว่า การที่จะทำให้ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์มาทำข่าว และนำข่าวที่ทำออกอากาศ จะต้องมียสิ่งตอบแทนแก่ผู้สื่อข่าวด้วย จึงทำให้มีการให้สิ่งของหรือให้เงินแก่ผู้สื่อข่าวอยู่

นอกจากนี้จากการศึกษายังพบอีกว่า มีผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ที่กระทำที่ผิดหลักปรัชญาพื้นฐานของผู้ประกอบอาชีพสื่อมวลชนด้านวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ที่ดีในสังคมประชาธิปไตย ที่จะต้องปฏิเสธผลประโยชน์ใด ๆ ที่มีขอบ อันก่อให้เกิดความสงสัยในเสรีภาพของการประกอบอาชีพ หรือทำให้เกิดการครอบงำทางความคิดในการทำหน้าที่สื่อมวลชน โดยมีความประพฤติใกล้ชิด และให้ความสนิทสนมกับนักการเมือง ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวถือว่า อาจได้รับสินบนจากบุคคลเหล่านั้น ในขณะเดียวกัน มีรัฐมนตรี นักธุรกิจ ติดต่อกับผู้สื่อข่าวบางคนอยู่เสมอ ซึ่งอาจทำให้ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ ผู้นั้นเกิดอคติในการสื่อข่าว และเกิดความเกรงใจ ไม่กล้าเสนอข่าวบุคคลนั้นในทางลบ

5. การมีองค์กรวิชาชีพ

ผู้ที่ไม่ได้อยู่ในสายงานข่าวโทรทัศน์โดยตรงมีความเห็นว่า ควรมีการจัดตั้งองค์การวิชาชีพผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ขึ้นมา เพื่อดูแลและตรวจสอบการทำงานของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจิตติ ติงศภัทย์ ที่ระบุว่า การรวมกลุ่มบุคคลในวิชาชีพ เพื่อมาควบคุมดูแลการทำงานของผู้ประกอบการวิชาชีพเดียวกัน จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการวิชาชีพนั้น และการทำงานย่อมจะเป็นมาตรฐานมากขึ้น ทั้งนี้ในความเห็นของผู้ที่ไม่ได้อยู่ในสายงานข่าวโทรทัศน์นั้น

องค์กรวิชาชีพที่ตั้งขึ้นตามหลักการดังกล่าว ควรมีหน้าที่ออกไปประกอบวิชาชีพผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ โดยเฉพาะ เพื่อเป็นการประกันการทำงานให้มีคุณภาพ

“...สภาวิชาชีพมันต้องมี และจะต้องมีกรอบที่บอกว่า คนที่จะเข้ามาอยู่ในแวดวงของ broadcasting มันต้องมีใบประกอบวิชาชีพ แต่ใบประกอบวิชาชีพเนี่ย มันจะได้มาอย่างไร เป็นกรอบที่เราต้องช่วยกันกำหนด ต้องมีการสอบ มีการวัดผล มีการติดตามดูคุณภาพของงาน เพื่อที่จะช่วยกันสร้างสรรค์สังคม และถ้าพี่เป็นคนทำงานโดยมีความรู้ความสามารถ พี่ก็ไม่กลัวที่จะมาสอบเอาใบประกอบวิชาชีพ และพี่ก็ไม่กลัวว่าคนจะมาติดตามพี่ ถอนใบอนุญาตพี่หรือเปล่า ถ้าเราทำงานแบบมีคุณภาพมีคุณค่าจริงๆ พี่ว่าไม่น่ากลัว กลับเป็นสิ่งทำหายเสียอีก ถ้าจะได้มีใบประกอบวิชาชีพ มันเป็นศักดิ์ศรีของอาชีพเราว่า นี่นะเราไต่ขึ้นมาถึงระดับนี้เนะ ใจพี่นี่กะ แต่เนี่ยยังไม่เกิด แต่พี่คิดว่ามันน่าจะมียุทธศาสตร์ตั้งแต่ระดับหนึ่งไปสัก 3 level (ระดับ) แล้วก็มีการวัด ก็น่าจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้วิชาชีพนี้มีมาตรฐาน...”

(พรทิพย์ อุทกภาชน์, สัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2543)

“...ควรให้ดูแลกันเอง แต่ผมอยากให้ป็นองค์กรวิชาชีพที่ค่อนข้างเข้มข้นสักนิด กล้าที่จะตรวจสอบกันเอง กล้าที่จะลงโทษ หรือยกย่องกันเองมากกว่านี้...”

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2543)

“...ผมไม่ค่อยเห็นด้วยกับองค์กรอะไรที่จะควบคุมอะไรโดยเฉพาะในแต่ละวิชาชีพ ต้องดูแลกันเอง นี่เป็นลักษณะของผม เช่น ครูต้องมีองค์กรครูดูแล สื่อก็ต้องรวมตัวกันดูแลกันเอง และดูแลกันเองก็ต้องหมายถึง การบริหารจัดการกันเองด้วย เพราะถ้าให้คนอื่นเขามาจัดการ เขาอาจไม่รู้หรือกว่า การทำงานของเรามีแง่มุมอย่างไร แล้วเราก็อัดด้วยที่คนอื่นมาคุมเรา เหมือนกับที่เรามี กบว. ผมก็เคยเป็นนะ เพราะฉะนั้นเราก็ไม่ยอมมีอะไรคุมหรอก เพราะฉะนั้นสังคมที่มันเติบโตแล้ว มันต้องมีกลุ่มวิชาชีพดูแลกันเอง ผมเชื่อเรื่องอย่างนั้น และผมยังเชื่อว่า ควรจะเป็นกลุ่มวิชาชีพเดียวกันดูแล...”

(วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2543)

ปัจจุบันพบว่า มีการจัดตั้งสมาคมวิชาชีพสำหรับผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ขึ้นมาแล้ว แต่ยังไม่มีการควบคุมการทำงานของผู้สื่อข่าวที่เข้มงวด

“...เขาก็มีอยู่แล้ว แต่บางครั้งก็ควบคุมกันไม่ถึง กฎ กติกา ระเบียบ คือไม่มีบทลงโทษ ไม่ว่าจะป็นสมาคม ชมรม อะไรก็แล้วแต่ อาจจะมีบ้าง อาจจะถูกในสังคมของเขารังแคร์บังคับบ้าง แต่เขาก็ไม่สนใจคนอื่น...”

(พล.ต.ต.รณรงค์ ยิ่งยี่น, สัมภาษณ์, 4 เมษายน 2543)

กล่าวโดยสรุปในประเด็นนี้ก็คือ ควรมีการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ขึ้นมาโดยเฉพาะ เพื่อดูแลและตรวจสอบการทำงานของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความเป็นมาตรฐานของวิชาชีพ โดยองค์กรดังกล่าวจะต้องมีหน้าที่ออกไปประกอบวิชาชีพให้แก่ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ด้วย เพื่อเป็นการรับประกันคุณภาพการทำงานของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ ซึ่งปัจจุบันพบว่า มีการก่อตั้งสมาคมวิชาชีพสำหรับผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ขึ้นมาแล้ว แต่ยังไม่มีการควบคุมการทำงานของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์อย่างจริงจัง ซึ่งจากการศึกษาพบด้วยว่า ปัจจุบันนี้มีสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการทำงานผู้สื่อข่าวโทรทัศน์อยู่ 7 สมาคม 1 ชมรม โดยแต่ละสมาคมไม่ได้เฉพาะเจาะจงในดูแลในส่วนของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์เท่านั้น ยังครอบคลุมถึงสื่ออื่นด้วย จะมีก็แต่สมาคมช่างภาพผู้สื่อข่าวโทรทัศน์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ เท่านั้นที่มีสมาชิกเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ และช่างภาพโทรทัศน์โดยตรง แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ชี้ชัดว่าเป็นการดูแลการทำงานในเชิงวิชาชีพของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์

6. แนวทางการปรับปรุงวิชาชีพผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทยให้มีมาตรฐาน

ผู้ที่ไม่ได้อยู่ในสายงานข่าวโดยตรง ยังคงให้ความสำคัญกับการรวมตัวกันของผู้ประกอบวิชาชีพผู้สื่อข่าวโทรทัศน์เป็นองค์กร และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลสาขาอาชีพอื่น รวมทั้งมีการวางกรอบการทำงานของผู้สื่อข่าวให้มีความเป็นมาตรฐาน จะนำไปสู่การปรับปรุงวิชาชีพผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ได้ในอนาคต

“...ในฐานะเป็นภาครัฐ เรามองในมุมว่า ประชาชนพร้อมหรือยังที่จะสร้างสรรค์สิ่งที่เหมาะสมสำหรับตัวเอง ไม่ใช่เสพมหายากับเขาไปเรื่อยๆ เราก็ต้องมองว่าช่องว่าง

ตรงนี้อาจรัฐก็น่าจะมีส่วนเป็นที่เลี้ยง สร้างกรอบมาตรฐานบางประการขึ้นมาวางไว้ คุณจะหลุดกรอบไปบ้าง ก็ให้มันไต่ๆเล่นก็แล้วกัน อย่าหลุดโลกไปเลย แต่ถ้าเราไม่สร้างกรอบไว้ที่ว่ามันก็ลำบากเหมือนกัน เช่นกรณีที่เราพูดถึง การที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้น เอาภาพมาเสนอเป็น replay (ฉาย) ซ้ำๆ เป็น 10 เทค 20 เทค อย่างนี้ ไม่ได้ออกครั้งเดียว ออกทั้งวัน ถือเป็น high light ทุกๆที่มันคือชีวิต อย่างนี้สมควรไหม...”

(พรทิพย์ อุทกภาชน, สัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2543)

“...ถ้าเมื่อเขาจะต้องการมีประสิทธิภาพ จริงๆแล้ว สิ่งที่สำคัญก็คือ ให้มีคณะทำงาน หรือว่าให้โอกาสทางประชาชน ได้ยื่นข้อคิดเห็น เขาก็จะได้ข้อมูล เช่น อาจจะมีตู้ ปณ. หรืออะไรที่เป็นข้อเสนอแนะของคนหลากหลาย และเขาก็มีคณะกรรมการของเขามาพิจารณา หรือว่าจะมีเวทีประชาชน ปีละ 2 ครั้ง ให้ประชาชนมานั่งชี้ว่า ขณะนี้สื่อมวลชนออกข่าวอย่างนี้เหมาะสมไหม ดีไหม และแต่ละคนก็มานั่งสรุป และช่วยกันแก้ไขให้ดีขึ้น เชื่อกันว่า ประชาชนทุกคนมีความคิดหลากหลายและมีประโยชน์ เปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบ ถ้าเรายอมรับการติเพื่อก่อก็จะดี...”

(ปวีณา หงสกุล, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2543)

“...ผมคิดว่าการรวมตัวกันเป็นองค์กร และมีการพัฒนาตัวเองด้วย และมีการแลกเปลี่ยนกับกลุ่มคนต่างๆที่เกี่ยวกับการทำงานของตัวเองอยู่เป็นประจำ ก็จะมีส่วนช่วยในการยกระดับ หรือว่าเพิ่มพูนคุณภาพมาตรฐานได้ เช่น ควรมีการสัมมนา ร่วมกับแหล่งข่าว เช่นนักการเมืองเป็นครั้งคราว...”

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2543)

“...ก็ควรมีการสัมมนาพูดคุยกับแลกเปลี่ยนกัน อยากให้ผู้สื่อข่าวมีมิติทางจิตวิญญาณทางศีลธรรม ชีวิตจะมีเป้าหมายดีงาม เกิดความภาคภูมิใจในชีวิต เกิดความสงบร่มเย็น เมื่อเข้าสู่ทิศทางที่ถูกต้อง จะทำให้ชีวิตดีงามขึ้น ชีวิตเจริญรุ่งเรืองขึ้น อย่างน้อยเราก็ใช้งานตรงนี้ให้เป็นโอกาสในการทำความดี สร้างสรรค์สังคมยิ่งขึ้น ถ้าไม่มีเป้าหมาย เราอาจจะไปยึดติดกับเงินทอง ลาภยศ...”

(พระศรีปริยัติโมลี, สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2543)

นอกจากนี้ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ยังจะต้องมีการพัฒนาจิตสำนึก ทำงานอยู่ภายใต้ จรรยาบรรณวิชาชีพ และพัฒนาตัวเองด้วยการไต่หาความรู้ให้ตัวเองอยู่เสมอ

“...หนึ่ง การพัฒนาจิตสำนึก อันนี้สำคัญมาก จิตสำนึกในการที่เป็นวิชาชีพตรงนี้ และสอง ต้องให้เขาจับบทบาทของเขาต้องไม่เอาความรู้สึกส่วนตัวเข้ามา เกลียดใคร ก็จำเป็น เพื่อให้ประชาชนได้ทั้งบวกทั้งลบ ไม่มีการ bias ตัวเขาเองต้องเป็นคนที่ดี ทางสำหรับอนาคตด้วย ไม่ใช่เพียงแต่ไปตามกระแส และทุกวันนี้ยังเป็นตัวชี้นำ กระแสด้วยซ้ำ เพราะฉะนั้นในเรื่องการพัฒนาตรงนี้คือหัวใจสำคัญ...”

(สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, สัมภาษณ์, 13 กรกฎาคม 2543)

“...มีการแข่งขันกันทางธุรกิจ ในยุคข้อมูลข่าวสาร เพราะฉะนั้นมันไม่มีความลับ แต่ถ้าเรารู้ความลับ เราจะไปเสนอขนาดไหน เสนอแล้วจะกระทบอะไรบ้าง ผมว่า สื่อรู้ดี เพราะฉะนั้นควรนำเสนอสิ่งที่ถูกต้อง เป็นกลาง เป็นธรรม นอกจากจะรวดเร็ว ทันเหตุการณ์แล้ว ยังนำเสนอถูกต้อง ถูกกาล (เวลา) ด้วย ผมคิดว่าไม่กระทบต้องมาอันดับแรก ไม่กระทบต่อสังคม ไม่กระทบต่อผู้อื่น รวดเร็ว ทันต่อ เหตุการณ์...”

(พล.ต.ต.รณรงค์ ยิ่งยืน, สัมภาษณ์, 4 เมษายน 2543)

“...ส่วนหนึ่งผมว่าดีขึ้นแล้ว แต่ถ้าเราจะให้มันดีถึงที่สุด ผมว่าการทำงานมันไม่มีถึง ที่สุด จะต้องทำไปเรื่อยๆจนได้ ประสบการณ์ และความคิดสร้างสรรค์ที่ดีขึ้น ความรู้ใหม่ๆ ที่จะต้องค้นหา เข้ามาหาตัวอยู่ตลอดเวลา กติกาใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงใน ก็ฟ้านั้นๆ ความนิยมของทั่วโลก กระแสมันอยู่ตรงไหนที่เราควรจะปรับปรุงและ เปลี่ยนแปลง ต้องให้ทันโลกโลกาภิวัตน์สมัยใหม่ ค่อนข้างจะ on line กันหมด แล้ว ข่าวเกิดขึ้นปั๊บ รู้กันหมด ถ้าสรุปก็คือต้องทันสมัย

1. ต้องค้นคว้าหาความรู้อยู่ตลอดเวลา
2. สร้างประสบการณ์ให้แก่ตัวเอง
3. ชยันทำการบ้าน

ถ้าเพิ่มอย่างนี้ได้ผมว่าผู้สื่อข่าวของเราสู้อินเตอร์ได้ เพราะผมเห็นทีมงานของเราไม่
แพ้ผู้สื่อข่าวต่างประเทศ ไปกันทีมงานพร้อม ในขณะที่ต่างประเทศเขามักกันคน
เดียว...”

(ชาญวิทย์ ผลชีวิน, สัมภาษณ์, 4 พฤษภาคม 2543)

กล่าวโดยสรุปในประเด็นนี้ก็คือ ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ควรที่จะต้องรวมตัวกันเป็นองค์กร
และมีการวางกรอบการทำงาน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน รวมทั้งรับฟังความคิดเห็น
จากบุคคลสาขาอาชีพอื่นด้วย นอกจากนี้ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์จะต้องมีจิตสำนึก ทำงานภายใต้
จรรยาบรรณวิชาชีพ และเฝ้าหาความรู้ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาการทำงานในวิชาชีพผู้สื่อข่าวโทรทัศน์
ให้ดียิ่งขึ้นในอนาคต